

## Corporate Characteristics Determining Sustainability Reporting<sup>1</sup>

Sahar Yousefizadeh<sup>2</sup>, Hossein Fakhari<sup>3</sup>

Received: 2024/06/06

Accepted: 2024/09/25

Research Paper

### Abstract

Considering the importance of sustainability reporting among stakeholders, this research aims to explain a model for internal organizational factors affecting sustainability reporting disclosure. Such a model can help account thinkers and company managers understand the factors influencing sustainability report quality. We obtain the organizational factors influencing sustainability reporting with first-order factor analysis, and then, along with other variables of the research, we obtain the effect of the obtained organizational factors on the disclosure score of sustainable reporting. Then we obtain the consequences of sustainability reporting with seemingly unrelated regression methods. The research sample also includes information related to 194 Tehran Stock Exchange companies, for the fiscal years 1390 to 1400, compiled from financial statements, management reports, and audit committee information. The findings based on the measurement model and first-order confirmatory factor analysis show that twenty factors can be effective in reporting sustainability. We have obtained the effect of these factors on the disclosure score of the sustainability report and then we have examined the consequences of sustainability reporting. The results show that the factors affecting the sustainability report are classified in the form of eight dimensions company size, board of directors, ownership structure, regulatory structure and corporate governance structure, strategies of the industry, profitability, and financial leverage. Also, there is a reciprocal relationship between sustainability report disclosure and return on equity.

**Keyword:** Sustainability Report, Influencing Factors on Sustainability Report, Structural Equation Modeling, Seemingly Unrelated Regression.

**JEL Classification:** M41, G32.

1. doi: 10.22051/JERA.2024.47392.3254

2. Ph.D. Department of Accounting, Faculty of Economic Sciences, Mazandaran University, Babolsar, Iran. (Corresponding Author). (saharyousefizadeh@yahoo.com).

3. Professor, Department of Accounting, Faculty of Economic Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran. (h733hf@yahoo.com).

## ویژگی‌های شرکتی تعیین‌کننده گزارشگری پایداری<sup>۱</sup>

سحر یوسفی‌زاده<sup>۲</sup>، حسین فخاری<sup>۳</sup>

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۳/۱۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۷/۰۴

مقاله پژوهشی

### چکیده

با توجه به اهمیت گزارش پایداری در میان ذینفعان، هدف این پژوهش تبیین مدلی برای عوامل سازمانی اثرگذار بر افشای گزارش پایداری است. چنین مدلی می‌تواند برای متفکران حسابداری و مدیران شرکت‌ها در دستیابی به شناخت عوامل اثرگذار بر گزارش پایداری و ارتقای کیفیت آن مؤثر باشد. طی پژوهش عوامل سازمانی اثرگذار بر گزارشگری پایداری با تحلیل عاملی مرتبه اول به دست می‌آوریم، سپس در کنار سایر متغیرهای پژوهش، تأثیر عوامل سازمانی بدست آمده را بر نمره افشای گزارشگری پایدار بدست می‌آوریم. سپس پیامدهای گزارشگری پایداری را با روش رگرسیون به ظاهر نامرتبط بدست می‌آوریم. نمونه پژوهش شامل اطلاعات مربوط به ۱۹۴ شرکت بورس اوراق بهادار تهران، برای سال‌های مالی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰، که از صورتهای مالی، گزارش مدیریت و اطلاعات کمیته حسابرسی گردآوری شده است. یافته‌های تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول نشان می‌دهد که بیست عامل می‌تواند در گزارش پایداری مؤثر باشند. ما اثر این عوامل را بر نمره افشای گزارش پایداری بدست آوردیم و سپس پیامد گزارشگری پایداری در قالب تأثیر بر بازدهی بررسی کردیم. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که عوامل اثرگذار بر گزارش پایداری در قالب هشت بعد اندازه شرکت، هیات مدیره، ساختار مالکیت، ساختار نظارتی و ساختار حاکمیت شرکتی، استراتژیک بودن صنعت، سودآوری و اهرم مالی طبقه بندی می‌شوند. همچنین رابطه متقابلی بین افشای گزارش پایداری و بازده حقوق صاحبان سهام وجود دارد. این نتایج می‌تواند به حسابداران و مدیریت در بهبود کیفیت گزارشگری پایداری و همچنین ارائه مستقل گزارش پایداری و پیوستن به جامعه جهانی مؤثر باشد.

**واژه‌های کلیدی:** گزارش پایداری، عوامل اثرگذار بر گزارش پایداری، مدل سازی معادلات ساختاری، رگرسیون به ظاهر نامرتبط.

طبقه‌بندی موضوعی: M41, G32

doi: 10.22051/JERA.2024.47392.3254

۲. دکتری، گروه حسابداری، دانشکده علوم اقتصادی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران. (نویسنده مسئول). (saharyousefizadeh@yahoo.com)

۳. استاد، گروه حسابداری، دانشکده علوم اقتصادی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران. (h733hf@yahoo.com)

https://jera.alzahra.ac.ir

مقدمه<sup>۱</sup>

طی سال‌های اخیر، نگرانی روزافزون مردم در مورد تأثیرات اجتماعی و زیست محیطی، باعث شده است که تولید، طراحی و اجرای مدل‌های توسعه پایدار به یک موضوع مهم برای سازمان‌ها و متفکران حسابداری تبدیل شود (یانز و همکاران<sup>۲</sup>، ۲۰۱۹). از زمان اعلام اهداف توسعه پایدار توسط سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۵ این چالش‌ها به سرعت در برنامه‌های دولت، شرکت‌ها و نهادهای عمومی برجسته شده است. زیرا که در مفهوم توسعه پایدار و گزارش پایداری سازمان‌ها و ذینفعان تنها به دنبال دستیابی حداکثری به منافع اقتصادی از تولید نیستند، بلکه مسائل دیگری از جمله محیط زیست و تأثیرات اجتماعی نیز اهمیت یافته است. هدف اصلی توسعه پایدار برقرار کردن تعادل بین انسان، زمان و مکان (سه‌پی) است (دهاری و امری<sup>۳</sup>، ۲۰۱۸) و در نهایت دستیابی به رشد فراگیر و همچنین رفاه مشترک برای نسل کنونی و تداوم پاسخگویی به نیازهای نسل آینده است (کاستا و همکاران<sup>۴</sup>، ۲۰۲۱).

بسیاری بر این باورند که حسابداری پایدار، امکان پاسخگویی در ابعادی را فراهم می‌آورد که همواره خواسته جامعه و مردم بوده است (گالگو-ارورزا و ارتس<sup>۵</sup>، ۲۰۱۶). حسابداری پایدار یک استراتژی سازمانی است که باعث ارتباط محیط بیرون (زیست محیط و جامعه: ذینفعان) با محیط داخل (حاکمیت شرکتی) سازمان شده است. این تعامل بین دو محیط منجر به گزارش در مورد عملکرد اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی شده است (سیسای<sup>۶</sup>، ۲۰۲۱). گزارش‌دهی پایدار با تشویق شرکت‌ها به هدف‌گذاری و سنجش عملکرد خود براساس ملاحظه‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی عاملی موثر برای تحقق توسعه پایدار شده است (محتاط و فوکردی، ۱۳۹۵). ذینفعان خواستار توجه سازمان به این مسائل هستند (محمود و همکاران<sup>۷</sup>، ۲۰۱۹). نهادهای موجود در جامعه قوانین و هنجارهایی را برای سازمان‌ها در خصوص توسعه پایدار وضع کرده‌اند (لی و همکاران<sup>۸</sup>، ۲۰۱۶). سازمان نیز به خاطر کسب

۱. این مقاله از پایان‌نامه استخراج شده است.

2. Yañez et. al.
3. Dhahri & Omri
4. Costa et. al.
5. Gallego-Alvarez & Ortas
6. Sisaye
7. Mahmood et. al.
8. Lee et. al.

مشروعیت و ادامه‌ی بقای طولانی مدت به نیاز این نهادها و ذینفعان توجه کرده‌اند (بوالی و العجمی<sup>۱</sup>، ۲۰۱۹). بنابراین به نظر می‌آید که اقدامات فوق با سه تئوری مشروعیت، ذینفعان و نهادی قابل توجه است، تئوری‌های که می‌توانند برای درک کامل تر از ارتباط سازمان با جامعه و محیط زیست بکار روند (تاووس و دیاس<sup>۲</sup>، ۲۰۱۸).

اهمیت این پژوهش در ایران به گونه‌ای است که در سوم نوامبر، ۲۰۲۱ بنیاد استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی، هیئت استانداردهای بین‌المللی پایداری بوجود آورد. زیرا که سرمایه‌گذاران بین‌المللی دارای پرتفوی جهانی خواستار گزارش با کیفیت، شفاف، قابل اعتماد و قابل مقایسه در مورد آب و هوا و سایر موضوعات زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی بودند. این هیأت با هدف پاسخگویی به این نیاز و همچنین شناسایی فرصت‌ها و ریسک‌های مرتبط با پایداری به کمک فعالان بازار سرمایه آمد (آی اف آر اس<sup>۳</sup>، ۲۰۲۱). بنیاد استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی قصد دارد، سازمان‌ها گزارشگری پایداری را همانند گزارشگری مالی منتشر کنند (کی پی ام جی<sup>۴</sup>، ۲۰۲۱) که این نیاز بین‌المللی و تلاش ایران برای پیوستن به این سازمان‌ها، ضرورت انجام پژوهش را دو چندان می‌کند.

با در نظر داشتن جایگاه ویژه گزارش‌های پایداری، عوامل متعددی در داخل سازمان وجود دارد که در انتشار داوطلبانه محتوای گزارش پایداری (کمیت و کیفیت افشای اطلاعات) مؤثر هستند. در بحث اهمیت پژوهش می‌توان گفت که ایران با معضلات زیست‌محیطی، اجتماعی و حکمرانی زیادی رو به رو است. به طور مثال ایران هشتمین کشور تولیدکننده‌ی دی‌اکسید کربن در جهان است (مومنی و همکاران، ۱۳۹۶)؛ جایگاه ایران از نظر شاخص‌های خوشبختی، شکاف جنسیتی، پایداری محیط زیست در جهان نامناسب است (مکی و همکاران، ۱۳۹۷)؛ عدم تفاهم اجتماعی و جامعه محور نبودن در عملکرد ایران به وفور مشاهده شده است (محمدی صادق، ۱۳۹۹). همچنین مسائلی مانند کم‌آبی و خشکسالی، ریزگردها، آلودگی هوای کلانشهرها، بالا بودن مصرف انرژی، خشک شدن تالاب‌ها، فرسایش و فرونشست زمین از عمده‌ترین مشکلات گریبان‌گیر محیط زیست ایران است که افزون بر به خطر انداختن جان انسان‌ها، محیط زیست ایران را به سوی شرایط بحرانی سوق داده است (مصطفایی و حسینی، ۱۴۰۰). این موضوع‌ها وقتی

1. Buallay & Al-Ajmi  
2. Tavares & Dias  
3. IFRS  
4. KPMG

پیچیده می‌شود که ملاحظه کنیم، علیرغم اینکه حفاظت از محیط زیست و توجه به عدالت اجتماعی در قوانین و مقررات ایران جایگاه ویژه‌ای دارند (مانند اصل پنجاهم قانون اساسی ایران (حسینی، ۱۳۹۸)؛ بند پنجم سرفصل امور اقتصاد (آرین پور و همکاران، ۱۳۹۸)؛ سند چشم‌انداز بیست ساله ایران در افق سال ۱۴۰۴ (اخترشناس و همکاران، ۱۴۰۰)؛ ماده ۳۳ آیین‌نامه اصول راهبری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران (اخترشناس و همکاران، ۱۴۰۰))، اما در خصوص گزارشگری پایداری ضعیف عمل می‌شود. سازمان‌ها در ایران گزارش‌های پایداری به صورت پراکنده و غیر اجباری منتشر می‌کنند، زیرا که در ایران چارچوب پذیرفته شده‌ی بین‌المللی که قابل اتکا باشد، وجود ندارد (فرخی و همکاران، ۱۳۹۹)؛ مصطفایی و حسینی، ۱۴۰۰) و در درون سازمان نیز عوامل متعددی در توجه حسابداران و مدیران به موضوع پایداری دخیل است (بینگتن و لارینگا، ۲۰۲۴). با توجه به اهمیت تاثیر ساز و کارهای عوامل داخل سازمانی بر گزارشگری پایداری، در این پژوهش قصد داریم، در میان ۱۹۴ شرکت عضو بورس اوراق بهادار تهران و در طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰، عوامل داخل سازمانی که باعث بهبود نمره افشای گزارشگری پایداری میشود را از روش تحلیل عاملی و تحلیل رگرسیون بررسی کنیم. در نهایت رابطه همزمان بین افشای گزارش پایداری و عملکرد مالی بررسی می‌کنیم. جهت سنجش عملکرد مالی شرکت، از معیار حسابداری بازده حقوق صاحبان سهام استفاده شده است. این پژوهش برای اولین مرتبه به ابعاد و شاخص‌های گزارشگری پایداری برای شرکت‌های بورسی طبق الزامات جدید رعایت حاکمیت شرکتی برای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران می‌پردازد. پژوهشگرانی مانند ذاکله بری و همکاران (۱۳۹۹)، فخاری و همکاران (۱۳۹۴)، رستمی زاد و همکاران (۱۳۹۹)، معصومی و همکاران (۱۳۹۷)، عبدی و همکاران (۱۳۹۹) به بررسی عوامل موثر بر گزارش پایداری با استفاده از نظر خواهی از خبرگان پرداخته شده است. در این پژوهش به دنبال این هستیم، با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی رابطه متغیرهای پنهان و آشکار مشخص شود، سپس رابطه بین متغیر وابسته نمره افشای گزارش پایداری و عوامل داخلی تعیین‌کننده گزارش پایداری مشخص می‌شود.

لذا در ادامه پس از بیان مبانی نظری و پیشینه، روش پژوهش مطرح شده و پس از تجزیه و تحلیل داده‌ها، یافته‌ها و بحث و نتیجه‌گیری ارائه شده است.

### مبانی نظری و توسعه فرضیه‌های پژوهش

مرور ادبیات نشان می‌دهد که پایداری مانند یک استراتژی بلند مدت، از جدیدترین رویکردهای مسئولیت اجتماعی و زیست محیطی محسوب می‌شود (مصطفایی و حسینی، ۱۴۰۰؛ لزانو<sup>۱</sup>، ۲۰۱۵). سازمان‌ها نیز متناسب با نیاز جهانی، برای استحکام روابط با جامعه ذینفعان، عملکرد خود را از طریق مدیریت ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی گسترش می‌دهد (نمازی و مقیمی، ۱۳۹۷). بنابراین سازمان‌ها به صورت داوطلبانه، جنبه‌های با اهمیت اطلاعات مالی و غیر مالی مربوط به عملکردشان را منتشر می‌کنند (من و بوگنو-پوپا<sup>۲</sup>، ۲۰۲۰؛ کوارسیسکا<sup>۳</sup>، ۲۰۲۰؛ ماسوم و همکاران<sup>۴</sup>، ۲۰۲۰). یکی از شیوه‌های ارائه این اطلاعات گزارش پایداری است. گزارش پایداری از ابزارهای افزایش جذابیت برای سرمایه‌گذاران (ایباتوا<sup>۵</sup>، ۲۰۱۸)، و کلیدی مهم و استراتژیک برای پاسخگویی به جامعه ذینفعان است (هرلد<sup>۶</sup>، ۲۰۱۸).

با توجه به ادبیات پایداری، دو نظریه مشروعیت و ذینفعان، در چارچوب اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جامعه تکامل پیدا کرده‌اند (تاوورس و دیاس<sup>۷</sup>، ۲۰۱۸؛ تیلینگ<sup>۸</sup>، ۲۰۰۴). نظریه نهادی نیز، به عنوان مکمل این دو نظریه، چگونگی واکنش سازمان به انتظارات، فشار اجتماعی را را بیان می‌کند و ساختار و روش‌های مشروع مدیریتی دیگر سازمان‌ها را می‌پذیرد (کارپنتر و فیرز<sup>۹</sup>، ۲۰۰۱). با اینکه سه نظریه مطرح شده، دارای دیدگاه و ویژگی‌های متفاوت هستند، اما برخوردار از اهداف مشترکی مانند توجه به بقا و رشد سازمان هستند. همچنین تأکید دارند که عملکرد مالی و کارایی به تنهایی برای بقای سازمان کافی نیست (تاوورس و دیاس، ۲۰۱۸).

با توجه به مطالبه بیان شده، انگیزه‌های درون سازمانی و محرک‌های بیرون سازمانی در تصمیم‌گیری برای گزارش پایداری امری مهم تلقی می‌شوند (لزانو<sup>۱۰</sup> و همکاران، ۲۰۱۶). گزارش پایداری باعث افزایش شفافیت، اعتماد و صداقت در ارائه اطلاعات شده است (آماکو

1. Lozano
2. Man & Bogaeanu-Popa
3. Kwarcińska
4. Masum et. al.
5. Ibatova
6. Herold
7. Tavares & Dias
8. Tilling
9. Carpenter & Feroz
10. Lozano

و همکاران<sup>۱</sup>، ۲۰۲۱). گنجاندن اطلاعات پایداری در گزارش مالی سالانه، نشان دهنده اهمیت اقتصادی موضوع پایداری و نگرانی سرمایه‌گذاران و بازار سرمایه نسبت به این موضوع است. گزارش پایداری، اولین گام در جهت بهبود یکنواختی، قابل مقایسه بودن و قابل اطمینان بودن افشای پایداری محسوب می‌شود و داده‌های با اهمیتی در مورد تأثیر فعالیت‌های سازمان بر توسعه پایدار را در اختیار بازار سرمایه قرار می‌دهد (فیسج<sup>۲</sup>، ۲۰۱۸). همچنین گزارش پایداری، در رقابت بین سازمان‌ها، منجر به اعتماد، رازداری و وفاداری سرمایه‌گذاران شده است (پترسکو<sup>۳</sup>، ۲۰۲۰).

عوامل داخلی سازمانی متعددی در بررسی افشای گزارش پایداری موثر هستند. به طور مثال در پژوهش الوتاییبی<sup>۴</sup> (۲۰۲۰)، عوامل تعیین‌کننده افشای گزارش پایداری زیست محیطی در دو بعد ویژگی‌های شرکت (اندازه، سن، سودآوری و نوع صنعت و اهرم) و ویژگی‌های هیأت مدیره (اندازه، استقلال و تعداد جلسات سالانه) بررسی شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که نوع صنعت، سود شرکت، اندازه شرکت و سن شرکت عوامل با اهمیتی در افشای غیر مالی گزارش پایداری است. عناصر حاکمیت شرکتی به جز استقلال هیأت مدیره به علت ماهیت داوطلبانه گزارشگری پایداری، جز عوامل کم اهمیت محسوب می‌شوند. نتایج این پژوهش در دستیابی به افزایش کیفیت زندگی در سند چشم‌انداز ۲۰۳۰ کشور عربستان مفید می‌باشد.

در پژوهش ویتینگهام و همکاران<sup>۵</sup> (۲۰۲۳)، بیان شده است که شرکت‌های پیشرو دارای پتانسیل راه‌حل‌های جسورانه برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد هستند. اثر فشار نهادی و پذیرش اهداف توسعه پایداری بر گزارش پایداری در سازمان‌ها را بر ۱۶۴ شرکت بزرگ را بررسی کردند. نتایج مقایسه گزارش پایداری قبل و بعد از پذیرش اهداف توسعه پایدار، گزارش پایداری همسویی فزاینده‌ای با اهداف توسعه پایداری دارد. بررسی پژوهش در بین صنایع با زمینه جغرافیایی و یا منابع طبیعی براساس ویژگی‌های نهادی به اولویت‌های انتخابی و شکاف‌های حیاتی اشاره دارد.

در پژوهش حسینی و همکاران (۱۴۰۳)، تأثیر ساختارهای راهبری شرکتی بر گزارشگری پایداری، براساس نتایج مطالعات قبلی و با بکارگیری روش مرور سیستماتیک و تحلیل

1. Amoako et. al.
2. Fisch
3. Petrescu
4. Alotaibi
5. Whittingham et. al.

کتاب‌شناختی ارائه شد. در این پژوهش ۷۹ مقاله داخلی و خارجی در بازه زمانی ده ساله با استفاده چک لیست پریزما بررسی شده است. یافته‌ها حاکی از آن است که ساختار مالکیت، هیأت مدیره، ویژگی‌های مدیران اجرایی، عملکرد راهبری شرکتی و کیفیت کنترل داخلی از عوامل مؤثر بر گزارشگری پایداری هستند. ادبیات پژوهش در خصوص تاثیر عواملی نظیر اندازه و استقلال هیأت مدیره، کمیته‌های تخصصی پایداری و جبران خدمات مدیران به جمع‌بندی دست یافته و در خصوص سایر عوامل یافته‌ها متناقض هستند. این یافته‌های متناقض در صنعت، فرهنگ، کشور محل فعالیت و قوانین و مقررات قابل توضیح است. بدین معنی که استانداردهای یکسان برای شرکت‌های مختلف در بستر نهادی متفاوت اثر بخش نخواهد بود.

در پژوهش ملکیان و همکاران (۱۳۹۸)، به بررسی تأثیر ویژگی‌های هیأت مدیره شرکت بر میزان گزارشگری زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری شرکتی پرداخته شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که از بین هشت متغیر هیأت‌مدیره، متغیرهای نسبت اعضای غیر موظف هیأت مدیره، نسبت مالکیت هیأت مدیره، نسبت زنان هیأت مدیره و نسبت ثبات اعضای هیأت مدیره بر میزان گزارشگری پایداری تأثیر مثبت و معنادار دارد. دوگانگی وظیفه‌ی مدیرعامل و نسبت تحصیلات هیأت مدیره بر میزان گزارشگری تأثیر منفی و معنادار دارد.

در پژوهش فاریسوی و همکاران<sup>۱</sup> (۲۰۲۲)، با استفاده از روش مرور سیستماتیک به بررسی توسعه در گزارش پایداری از لحاظ نظری و عملی پرداخته است. نه متغیر اندازه شرکت، سودآوری، اهرم مالی، ساختار حاکمیت شرکتی، ساختار مالکیت، سن شرکت، ویژگی‌های صنعت، تجربه و صلاحیت مدیران در میان مقالات بررسی شده، با اهمیت بودند. سازگاری بین نتایج وجود ندارد، مثلاً یک عامل در یک پژوهش اثر معناداری دارد ولی در پژوهش دیگر بی‌معنی است. همچنین تحقیقات در کشورهای در حال توسعه نسبت به کشورهای توسعه یافته بسیار کمتر است.

هدف پژوهش گیوکی و همکاران (۱۴۰۲)، تدوین و تبیین الگوی برای عوامل مؤثر بر گزارشگری یکپارچه است. بدین منظور با استناد به یافته‌های پژوهش تعداد ۶ مقوله اصلی و ۲۴ مقوله فرعی با استفاده از روش تحلیل کیفی داده بنیان از طریق مصاحبه با ۱۹ نفر از خبرگان در این زمینه استخراج گردید. نتایج تجزیه تحلیل نشان داده است که مقوله علی بر مقوله محوری

1. Farisyi et. al.



(گزارشگری یکپارچه) تأثیر معناداری دارد. مقوله علی در این پژوهش از عوامل (الزامات قانونی و مقررات، خصوصی سازی و بازار فعال، دیدگاه قانون‌گذاران و سیاست‌گذاران، روابط بین الملل) تشکیل شده است که با توجه به نتایج پژوهش مشخص شد، این عوامل بر گزارشگری تأثیر معنی‌داری دارند.

در پژوهش عبدی و همکاران (۱۳۹۹)، محرک‌ها و شاخص‌های گزارشگری پایداری، شناسایی و رتبه‌بندی شده است. یافته‌های پژوهش محرک‌های گزارشگری پایداری را در ۵ گروه اصلی و ۲۴ شاخص طبقه‌بندی کرده است. در بین محرک‌ها، محرک‌های الزامات محیطی، ویژگی‌های حاکمیت شرکتی و ویژگی‌های ساختاری شرکت از نظر افراد خبره دارای بالاترین اهمیت بوده است. همچنین رتبه‌بندی شاخص‌ها نیز نشان داد که شاخص‌های الزامات قانونی، استقلال اعضای هیأت مدیره و سودآوری دارای بالاترین رتبه می‌باشد.

در پژوهش ذاکله‌بری و همکاران (۱۳۹۹)، الگویی برای افشای پایداری شرکتی ارائه شده است و تأثیر عوامل مرتبط با تئوری مشروعیت بر گزارشگری پایداری بررسی شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد از مجموع ۱۶۹ مؤلفه مورد بررسی، ۸۰ مؤلفه در الگوی پایداری شرکتی ضروری است. حساسیت شرکت در صنعت بر شاخص کل پایداری شرکتی، افشای از جنبه اقتصادی، محیطی و اجتماعی تأثیر مستقیم دارد اما بر افشای پایداری از جنبه عمومی تأثیر ندارد. مکان شرکت بر افشای پایداری شرکتی از جنبه اجتماعی تأثیر مستقیم دارد اما بر شاخص کل پایداری شرکتی، افشای از جنبه عمومی، اقتصادی و محیطی تأثیر ندارد. نهایتاً عمر شرکت بر شاخص کل و تمامی جنبه‌های پایداری شرکتی تأثیر مستقیم دارد.

در پژوهش معصومی و همکاران (۱۳۹۶)، متغیرهای مؤثر بر میزان گزارشگری پایداری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران شناسایی شده‌اند. برای اندازه‌گیری میزان گزارشگری پایداری شرکت‌ها از معیار جی آر آی استفاده شده است. نتایج آزمون فرضیه‌ها بیانگر این است که متغیرهای اندازه شرکت، نقدینگی، سهامداران نهادی و دوگانگی وظایف مدیر عامل بر میزان گزارشگری پایداری شرکت‌ها تأثیر معناداری دارد. سه متغیر عمر شرکت، دارایی نامشهود و استقلال هیأت مدیره بر گزارشگری پایداری شرکت‌ها تأثیر معناداری ندارد.

در پژوهش یوسفی‌زاده (۱۴۰۲)، عوامل سازمانی مؤثر بر گزارش پایداری از مقالات داخلی و خارجی استخراج شده است. پس از بدست آوردن عوامل سازمانی مؤثر بر گزارش پایداری در میان حدود صد پژوهش، از ۱۱ و ۹ نفر خبرگان در این زمینه در دو مرحله، از طریق پرسشنامه

عوامل سازمانی موثر بر گزارش پایداری نظر سنجی شده و داده‌ها به روش دلفی فازی مورد تحلیل قرار گرفته است. یافته‌ها نشان می‌دهد که از بین ۴۶ عامل استخراج شده از پژوهش‌های متعدد، تنها ۲۰ عامل توسط خبرگان مورد تایید قرار گرفته است. همچنین عوامل اثر گذار بر گزارش پایداری شامل هشت بعد اصلی ساختار مالکیت، هیات مدیره، اندازه شرکت، سودآوری، اهرم مالی، ساختار حاکمیت شرکتی، ساختار نظارتی هستند. هر کدام از این عوامل توسط تعدادی گویه اندازه‌گیری می‌شوند.

در پژوهش احمد زاده و همکاران (۱۴۰۱) با شناسایی شاخص‌ها و مولفه‌های افزایش گزارشگری پایداری و تجزیه تحلیل شکاف بین وضع موجود و مورد انتظار به دنبال ارائه چارچوب گزارشگری پایداری مبتنی بر ایجاد توازن بین انتظارات ذینفعان و ظرفیت‌های شرکت بوده است. در راستای شناسایی مولفه‌های افزایش پایداری شرکتی، ۸۵ مولفه در یازده گروه مورد انتظار ذینفعان بوده است. در تمامی گروه‌ها غیر از طبقه نمایه سازمان، بین وضعیت موجود و مورد انتظار ذینفعان تفاوت معنی‌داری وجود داشته است. همچنین از دلایل احتمالی شکاف بین وضع موجود و مورد انتظار ذینفعان می‌توان به عوامل منتج شده از تئوری نمایندگی از جمله عدم استقلال واقعی اعضای غیر موظف هیأت مدیره، سطح تجربه، تحصیلات و مدت زمان مدیریت ناکافی اعضای هیأت مدیره، عدم استقلال واقعی حسابرس مستقل، اعمال نفوذ مدیر عامل در قالب نقش رئیس و نقش سهامداران نهادی در راستای منافع نهادهای دولتی به جای سهامداران اصلی اشاره کرد.

در پژوهش ارین و همکاران<sup>۱</sup> (۲۰۲۲)، به بررسی ارتباط بین حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارش‌دهی پایداری در بورس کشور نیجریه پرداخته شده است. پژوهشگران حاکمیت شرکتی را با استفاده متغیرهای ویژگی‌های هیأت مدیره (شامل اندازه، استقلال، تنوع جنسیتی و تخصص هیأت مدیره) و ویژگی‌های کمیته حسابرسی (شامل اندازه، تخصص و تعداد جلسات کمیته حسابرسی) اندازه‌گیری می‌کنند. در این پژوهش با استفاده از سیستم امتیاز دهی از ۰ تا ۴ کیفیت گزارش پایداری اندازه‌گیری شده است. بالاترین امتیاز به کیفیت گزارش پایداری زمانی بدست می‌آید که گزارش پایداری به طور مستقل توسط موسسه حسابرسی تضمین شود. کمترین امتیاز مربوط به عدم گزارش پایداری است. برای بررسی فرضیه‌ها از رگرسیون لجستیک استفاده شده

1. Erin et. al.

است. یافته‌ها نشان می‌دهد که متغیرهای حاکمیت شرکتی شامل هیأت مدیره و کمیته حسابرسی به طور قابل توجهی بر ارتقای کیفیت گزارش پایداری مرتبط است.

در پژوهش روز-بلانکو و همکاران<sup>۱</sup> (۲۰۲۲)، به بررسی ویژگی‌های سازمان که شرکت‌ها را مستعد سبزشویی می‌کند، پرداخته است. برای بررسی این موضوع داده‌های گزارش پایداری ۱۰۰ شرکت برتر اس‌اند‌پی<sup>۲</sup> برای تعیین عوامل تعیین‌کننده سبزشویی جمع‌آوری کرده‌ایم. شیوه اندازه‌گیری سطح گزارش پایداری تحلیل محتوا است. متغیر شستشوی سبز را از طریق تفاوت بین آنچه شرکت در تعهدش به پایداری می‌گوید و ارزیابی طرف‌های خارجی<sup>۳</sup> اندازه‌گیری شده است. نتایج نشان می‌دهد که شرکت‌های صنایع حساس به محیط زیست نسبت به هم‌تایان خود در سایر صنایع و همچنین شرکت‌هایی که از دستورالعمل گزارش‌ابتکار جهانی<sup>۴</sup> پیروی می‌کنند، کمتر سبز شویی انجام می‌دهند. همچنین شرکت‌های که گزارش پایداری آنها توسط فرد خارجی تضمین می‌شود، کمتر سبز شویی انجام می‌دهند.

در پژوهش حسن و همکاران<sup>۵</sup> (۲۰۲۱)، عوامل تعیین‌کننده گزارش پایداری مشخص شده است. نتایج نشان می‌دهد که شرکت‌های با هیأت مدیره دارای تنوع جنسیتی بیشتر، کمیته‌های حسابرسی بزرگتر و مالکیت نهادی بالاتر گزارش پایداری را بیشتر منتشر می‌کنند. همچنین مالکیت متمرکز، مالکیت مدیریتی، مالکیت خارجی و استقلال کمیته حسابرسی بر تصمیم‌گیری گزارش پایداری اثر منفی دارد.

### سوالات پژوهش

با توجه به مبانی نظری فوق سوال اول پژوهش به صورت ذیل می‌باشد:

سوال اول: آیا عوامل (شاخص) مربوط به متغیر ساختار مالکیت، هیأت مدیره، اندازه شرکتی، ساختار حاکمیت شرکتی، ساختار نظارتی در اندازه‌گیری این متغیرها نقش دارند؟ وزن هر یک از این عوامل چقدر است؟

سوال دوم: آیا هشت متغیر ساختار مالکیت، صنعت، هیأت مدیره، اندازه شرکت، ساختار سرمایه، سودآوری، ساختار حاکمیت شرکتی و ساختار نظارتی بر روی متغیر افشای گزارش پایداری تأثیر دارد؟

1. Ruiz-Blanco et. al.

2. S & P

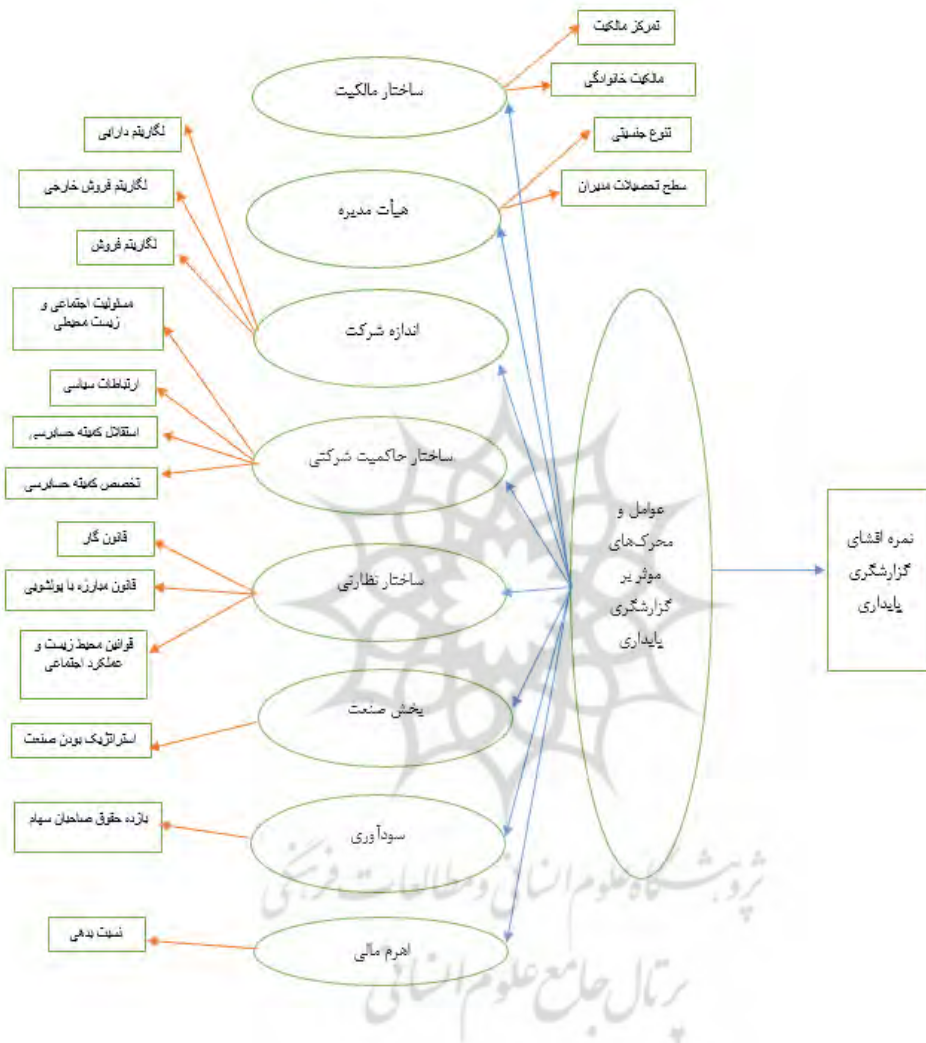
۳. نمرات Bloomberg ESG

4. GRI

5. Hasan et. al.

سوال سوم: آیا رابطه متقابلی بین افشای گزارش پایداری و عملکرد شرکت (بازده حقوق صاحبان سهام) وجود دارد؟

### مدل مفهومی پژوهش



### روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر نتیجه اجرا آن، یک پژوهش کاربردی، از منظر فرایند اجرا، کمی، از نظر منطق اجرا، قیاسی و استقرایی، از نظر هدف، تحلیلی-تأییدی و از منظر بعد زمانی یک

پژوهش طولی و گذشته‌نگر است. جامعه آماری پژوهش ۱۹۴ شرکت عضو بورس اوراق بهادار تهران در سال ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ بوده است. این شرکت‌ها دارای شرایط زیر بودند: دوره مالی این شرکت‌ها ۲۹ اسفندماه باشد. در دوره مورد بررسی تغییر دوره مالی نداشته‌اند. داده‌های مورد نظر آن‌ها برای یازده سال مالی در دسترس باشد.

#### جدول ۱. تشریح مراحل انتخاب نمونه

مرحله	شرح	تعداد
۱	نمونه اولیه، شرکت‌هایی که طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ در بورس اوراق بهادار تهران حضور داشته‌اند.	۴۷۷
۲	شرکت‌هایی که پایان سال مالی آن‌ها مطابق با پایان سال مالی تقویمی نیست یا تغییر در سال مالی داشته‌اند.	(۹۹)
۳	شرکت‌هایی که توقف معاملاتی بیش از شش ماه داشته‌اند.	(۵۷)
۴	شرکت‌های فعال در صنعت مالی، سرمایه‌گذاری و بانک‌ها.	(۵۱)
۵	شرکت‌هایی اطلاعات مالی آن‌ها برای یازده سال در دسترس نیست.	(۷۶)
۶	نمونه‌ای، شامل همه شرکت‌های منتخب که اطلاعات آن‌ها جمع‌آوری شده است.	۱۹۴

منابع پرسشنامه‌های استفاده شده در این پژوهش، مستخرج از مقالات استخراج شده از پایان نامه دکتری حسابداری با عنوان «مطالعه تطبیقی و تبیین الگویی برای گزارشگری پایداری در ایران و عوامل تعیین‌کننده آن» بوده، که در مجلات زیر چاپ شده است:

#### جدول ۲. منابع پرسشنامه‌های استفاده شده برای استخراج متغیرهای مورد نظر در این پژوهش

متغیرهای پژوهش	عنوان مقاله	عنوان مجله، نویسندگان و سال چاپ
عوامل داخلی سازمانی موثر بر گزارش پایداری	تبیین ابعاد و مولفه‌های چارچوب گزارش پایداری با رویکرد دلفی فازی	حسابداری و منافع اجتماعی، یوسفی‌زاده و فخاری (۱۴۰۲)
مولفه‌های اصلی چارچوب گزارش پایداری	عوامل و محرک‌های داخلی سازمانی موثر گزارشگری پایداری با رویکرد دلفی فازی	پژوهش‌های معاصر در علوم مدیریت و حسابداری، یوسفی‌زاده (۱۴۰۲)

با توجه به پژوهش‌های گذشته در داخل و خارج کشور عوامل داخلی سازمانی مربوط به پایداری به شرح جدول ۳، با هشت متغیر و شاخص‌های مربوط به آن‌ها بدست آمده است:

## جدول ۳. عوامل داخلی سازمانی موثر بر گزارش پایبندی

ساختمان مالکیت	<p>(۱) مالکیت خارجی: درصد سهام نگهداری شده توسط شرکای خارجی، موسسه‌های مالی خارجی، ملیت‌های خارجی و غیر مقیم ایران (ستایش و صالح نیا، ۱۳۹۴).</p> <p>(۲) تمرکز مالکیت: شاخص هرفیندال هریشمن (درصد سهام هریک از مالکان نهادی به توان دو رسیده و با هم جمع می‌شوند).</p> <p>(۳) مالکیت خانوادگی: سهامدار حقیقی، مالکیت حداقل ۲۰ درصد سهام یا یکی از اعضای هیأت مدیره خود به تنهایی مالک پنج درصد سهام عادی و یا مجموع سهام عضو هیأت مدیره و اعضای فامیل او، حداقل ۵ درصد مجموع سهام عادی شرکت باشد (معطوفی و گلچویی، ۱۳۹۶).</p>
بخش صنعت	<p>(۴) استراتژیک بودن صنعت: صنایع استراتژیک در شامل خودرو، فولاد، نساجی و پوشاک، سیمان، تیر و تیوب، لوازم خانگی و کاشی و سرامیک و دارو (عرب صالحی و دهکردی، ۱۴۰۲)</p>
هیأت مدیره	<p>(۵) سطح تحصیلات هیأت مدیره: اعضای دیپلم و زیر دیپلم رتبه ۱، کاردانی رتبه ۲، کارشناسی رتبه ۳، کارشناسی ارشد رتبه ۴، دکتری رتبه ۵. سپس میانگین متوسط سطح تحصیلات اعضای هیأت مدیره محاسبه می‌شود (کائو و لو، ۲۰۱۸).</p> <p>(۶) تنوع جنسیتی: متغیر اسمی دو وجهی به صورت صفر و یک است. مقدار صفر نشان دهنده عدم تنوع جنسیتی (تنها مرد) و مقدار یک نشان دهنده تنوع جنسیتی است.</p>
اندازه شرکت	<p>(۷) فروش خارجی: چه میزان از فروش کل شرکت از صادرات محصولات به خارج از کشور حاصل شده است.</p> <p>(۸) میزان فروش: لگاریتم طبیعی میزان کل فروش حساب شده است.</p>
سودآوری	<p>(۹) بازده حقوق صاحبان سهام: سود خالص را میانگین حقوق صاحبان سهام تقسیم می‌کنیم.</p>
اهرم مالی	<p>(۱۰) نسبت بدهی به دارایی: نسبت کل بدهی به کل دارایی که به صورت اعشاری یا درصد، تعریف می‌گردد.</p> <p>(۱۱) نسبت مالکانه: از تقسیم حقوق صاحبان سهام به کل دارایی‌ها محاسبه می‌شود.</p>
ساختار حاکمیت شرکتی	<p>(۱۲) ارتباطات سیاسی: شرکتی دارای ارتباطات سیاسی است که حداقل یکی از سهامداران عمده از شخصیت‌های سابق یا زمان حاضر در دولت باشد. اگر باشد یک، در غیر این صورت صفر (محسن صالح نیا و علی تامرادی، ۱۳۹۸).</p>
ساختار نظارتی	<p>(۱۳) قانون مبارزه با پولشویی: در صورت تابعیت از قانون مبارزه با پولشویی که در گزارش هیأت مدیره ذکر شده است، یک در غیر این صورت صفر.</p> <p>(۱۴) قانون کار: در صورت تابعیت از قانون کار که در گزارش هیأت مدیره ذکر شده است، یک در غیر این صورت صفر.</p> <p>(۱۵) قانون محیط زیست و اجتماعی: در صورت تابعیت از قانون محیط زیست و اجتماعی که در گزارش هیأت مدیره ذکر شده است، یک در غیر این صورت صفر.</p>

بعد از جمع آوری اطلاعات مربوط به شاخص‌ها از سایت کدال (شامل صورتهای مالی، گزارش مدیریت، اطلاعات مربوط به کمیته حسابرسی)، شاخص مالکیت خارجی (به دلیل نبود اطلاعات کافی)، شاخص نسبت بدهی به دارایی (به دلیل مکمل بودن با نسبت مالکانه) و شاخص وجود حسابرسی داخلی (به دلیل اینکه در تمام شرکتهای بورسی وجود داشت) از ادامه بررسی حذف شدند.

### آزمون‌های استفاده شده در پژوهش

در جدول ۴ آزمون‌های استفاده شده در این پژوهش و نرم افزاری که داده‌ها در آن مورد آزمون قرار گرفته‌اند، آمده است.

#### جدول ۴. آزمون‌های استفاده شده در پژوهش

نرم افزار	نوع آزمون‌ها و ترتیب آن‌ها
SPSS 22	آمار توصیفی: برای توصیف یک مجموعه داده استفاده می‌شود و با خلاصه کردن آن‌ها و یافتن الگوهایی از نمونه داده‌های خاص، به درک جزئیات داده‌ها کمک می‌کند. آن‌ها اعداد مطلق به دست آمده از یک نمونه را ارائه می‌دهند، اما لزوماً منطق پشت اعداد را توضیح نمی‌دهند و بیشتر برای تجزیه و تحلیل متغیرهای منفرد استفاده می‌شوند.
	تجزیه تحلیل استنباطی: در تحلیل کمی، انتظار این است که اعداد خام با استفاده از مقادیر عددی به بینش معنادار تبدیل شوند. هدف آمار استنباطی پیش‌بینی نتایج احتمالی از داده‌های تحلیل شده بدست آمده از آمار توصیفی است. روش‌های تحلیل آماری استفاده شده در این پژوهش، تحلیل عاملی، تحلیل رگرسیون و رگرسیون به ظاهر نامرتبط است. در ذیل مراحل روش پژوهش و نرم افزارهای مورد استفاده آورده شده‌اند.
XLSTAT 2021.2.2	روایی همگرایی و شاخص افزونگی: روایی همگرایی یک شاخص کمی است که میزان همبستگی درونی و همسویی گویه‌های سنجش یک مقوله است. در ارزیابی مدل اندازه‌گیری تکوینی، روایی همگرایی به درجه‌ای از همبستگی سازه مشخص شده با متغیر(های) اندازه‌گیری اشاره دارد که ابتدا توسط چین (۱۹۹۸)، به عنوان تجزیه تحلیل افزونگی نامیده می‌شود.
XLSTAT 2021.2.2	میانگین واریانس استخراج شده (AVE): این شاخص توسط فورنل و لارکر (۱۹۸۱) معرفی شده است. نشان دهنده میزان همبستگی یک سازه با شاخص‌های خود است که هرچه این همبستگی بیشتر باشد، برازش نیز بیشتر است.
XLSTAT 2021.2.2	هم خطی نشانگر و ضریب تورم واریانس: هم خطی زمانی اتفاق می‌افتد که دو یا چند شاخص در یک مدل اندازه‌گیری، همبستگی بالایی داشته باشند. همبستگی بالا خطای استاندارد وزن اندیکاتورها را افزایش می‌دهد و در نتیجه خطای نوع دوم (منفی کاذب) را ایجاد می‌کند. سطوح برجسته‌تر هم خطی حتی می‌تواند باعث تغییر علامت در وزن نشانگرها شود، که منجر به سردرگمی تفسیری می‌شود. معیار استاندارد ارزیابی هم خطی شاخص، ضریب تورم واریانس است.
XLSTAT 2021.2.2	اهمیت آماری، ارتباط اورزان شاخص و روش استرینگ: وزن شاخص از رگرسیون هر سازه اندازه‌گیری شده بر روی شاخص‌های مرتبط با آن حاصل می‌شود و نشان دهنده اهمیت نسبی هر شاخص برای تشکیل ساختار هستند. روش بوت استرینگ مقادیر $t$ را برای وزن شاخص (و سایر پارامترهای مدل) به دست می‌دهد.
XLSTAT 2021.2.2	مطابقت معیارهای نظری (اعتبار محتوا و روایی محتوا): کلتمن و همکاران (۲۰۰۸)، از استفاده از معیارهای نظری مانند جهت علیت و اعتبار محتوا برای ارزیابی مدل تکوینی حمایت کردند. استفاده از نشانگرها برای هر یک از سازه‌ها با استناد به ادبیات و پیشینه پژوهش به صورت تکوینی از توجیه نظری برخوردار است و جهت‌گیری بین نشانگرها و سازه‌های معروف توسط نظریه پیشنهاد شده مطابقت که از خوب بودن اعتبار مدل حمایت کرده است.

نرم افزار	نوع آزمون‌ها و ترتیب آن‌ها
SmartPLS 3	تحلیل رگرسیون و پیش‌بینی کننده‌های افشای گزارش پایداری: با استخراج نمرات عاملی پنج سازه در کنار سه متغیر دیگر، اقدام به برآورد مدل رگرسیونی شده است. یعنی تأثیر هشت متغیر بر روی متغیر وابسته افشای گزارش پایداری بررسی شده است. استفاده از نرم افزار اسمارت به دلیل محاسبه چند شاخص از جمله اندازه اثر، وجود نمودارهای مسیر و اطلاعات بصری مورد استفاده قرار گرفته است.
Eview 9	رگرسیون به ظاهر نامرتب: در سیستم معادلات همزمان، از عبارت متغیرهای درون زا و برون زا استفاده می‌شود. رویکرد رایج در برآورد سیستم معادلات همزمان، رگرسیون به ظاهر نامرتب است که این رویکرد، سیستم معادلات همزمان را فرض وجود ناهمسانی واریانس و همبستگی بین جملات خطای معادلات برآورد می‌کند. اصولاً حل معادلات همزمان نیازمند شرط درجه‌ای و رتبه‌ای معادلات است که به این عمل، تشخیص فرم ساختاری معادلات گفته می‌شود.

### آمار توصیفی

داده‌های پژوهش مرتبط با نه صنعت: ارتباطات، املاک و ساخت و ساز، پزشکی و داروسازی، زراعت و محصولات غذایی، کانه‌های فلزی و غیر فلزی، ماشین آلات و تجهیزات، محصولات چوبی و کاغذی، منسوجات و نفت، گاز و انرژی است که شامل یکصد و نود چهار شرکت در بورس تهران است. دامنه زمانی شواهد به طول یازده سال بین ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ است. بنابراین داده‌ها به صورت شرکت سال است که شامل ۲۱۳۴ مشاهده است.

جدول ۵. فراوانی ویژگی‌های منابع نمونه آماری پژوهش براساس سال و صنعت و شرکت

مجموع	سال											صنعت، سال و شرکت	
	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰		
۶۶	۶	۶	۶	۶	۶	۶	۶	۶	۶	۶	۶	ارتباطات	صنعت
۲۷۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	املاک و ساخت و ساز	
۱۶۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	پزشکی و داروسازی	
۲۰۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	زراعت و محصولات غذایی	
۴۷۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	کانه‌های فلزی و غیر فلزی	
۴۷۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	ماشین آلات و تجهیزات	
۳۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	محصولات چوبی و کاغذی	
۲۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	منسوجات	
۴۱۸	۳۸	۳۸	۳۸	۳۸	۳۸	۳۸	۳۸	۳۸	۳۸	۳۸	۳۸	نفت، گاز و انرژی	
۲۱۳۴	۱۹۴	۱۹۴	۱۹۴	۱۹۴	۱۹۴	۱۹۴	۱۹۴	۱۹۴	۱۹۴	۱۹۴	۱۹۴	مجموع	



در این پژوهش تعدادی از متغیرها با یک شاخص و تعدادی دیگر براساس چند شاخص سنجش شده است. متغیرهایی که با چند شاخص سنجش شده است، با کاربرد تحلیل عاملی تاییدی اقدام به استخراج داده‌های آنها به صورت نمرات عاملی شده است. در جدول ۶ متغیرهای دارای مقدار اسمی / ترتیبی مورد تجزیه تحلیل قرار گرفته اند.

جدول ۶. وضعیت متغیرهای دارای مقیاس اسمی یا ترتیبی براساس شاخص‌های فراوانی و نما

فراوانی تجمعی	درصد فراوانی	فراوانی	متغیر و زیر مجموعه		
			صفر	یک	متغیر
۱۹/۵	۱۹/۵	۴۱۶	صفر	OS2	مالکیت خانوادگی
۱۰۰	۸۰/۵	۱۷۱۸	یک		
۴۳/۴	۴۳/۴	۹۲۶	صفر	Dindu	استراتژیک بودن صنعت
۱۰۰	۵۶/۶	۱۲۰۸	یک		
۸۱/۱	۸۱/۱	۱۷۳۰	صفر	BOD1	تنوع جنسیتی
۱۰۰	۱۸/۹	۴۰۴	یک		
۲۵	۲۵	۵۳۳	سه	BOD2	سطح تحصیلات مدیران
۵۶/۹	۳۲	۶۸۲	چهار		
۱۰۰	۴۳/۱	۹۱۹	پنج		
۵۵/۷	۵۵/۷	۱۱۸۹	صفر	CGS1	مسئولیت‌های اجتماعی و زیست‌محیطی
۱۰۰	۴۴/۳	۹۴۵	یک		
۶۱/۸	۶۱/۸	۸۱۵	صفر	CGS2	ارتباطات سیاسی
۱۰۰	۳۸/۲	۱۳۱۹	یک		
۹/۲	۹/۲	۱۹۷	صفر	SS1	قانون کار
۱۰۰	۹۰/۸	۱۹۳۷	یک		
۳۶/۵	۳۶/۵	۷۷۸	صفر	SS2	قانون مبارزه با پولشویی
۱۰۰	۶۳/۵	۱۳۵۶	یک		
۵۰/۶	۵۰/۶	۱۰۷۹	صفر	SS3	قوانین محیط زیست و عملکرد اجتماعی
۱۰۰	۴۹/۴	۱۰۵۵	یک		

در جدول ۷، نتایج توصیف متغیرهای دارای مقیاس فاصله‌ای / نسبتی آمده است.

جدول ۷. وضعیت متغیرهای دارای مقیاس فاصله ای یا نسبتی براساس شاخص‌های گرایش مرکزی و پراکنندگی

متغیرهای پژوهش	تعداد	میانگین	انحراف معیار	واریانس	چولگی	کشیدگی	آماره چولگی	آماره کشیدگی
افشای گزارش پایداری	۲۱۳۴	۱۴/۴۴	۴,۹۷	۲۴/۷۳	۰/۲۸	-۰/۵۵	۵/۳۴	-۵/۲۲
تمرکز مالکیت	۲۱۳۴	۵۶/۴۹	۱۸/۰۹	۳۲۷/۵۳	-۰/۱۵	۰/۱۴	-۲/۸۵	۱/۴۰
لگاریتم دارایی	۲۱۳۴	۶/۶۲	۰/۸۳	۰/۶۹	۰/۴۳	-۰/۰۱	۸/۱۲	-۰/۱۳
لگاریتم فروش خارجی	۲۱۳۴	۳/۶۱	۲/۸۹	۸/۳۸	-۰/۲۳	-۱/۵۳	-۴/۳۸	-۱۴/۵۰
لگاریتم میزان فروش	۲۱۳۴	۶/۴۹	۰/۹۰	۰/۸۲	۰/۲۵	۰/۰۶	۴/۷۲	۰/۶۰
نسبت مالکانه	۲۱۳۴	۰/۵۸	۰/۲۲	۰/۰۴	-۰/۴۶	-۰/۴۹	-۸/۷۴	-۴/۶۵
بازده حقوق صاحبان سهام	۲۱۳۴	۰/۳۷	۰/۲۴	۰/۰۶	۰/۴۹	-۰/۳۷	۹/۲۴	-۳/۵۲
استقلال کمیته حسابرسی	۲۱۳۴	۰/۷۱	۰/۱۸	۰/۰۳	۰/۰۲	-۰/۲۶	۰/۴۶	-۲/۵۱
تخصص کمیته حسابرسی	۲۱۳۴	۰/۷۴	۰/۲۰	۰/۰۴	-۰/۳۳	-۰/۰۵	-۶/۲۲	-۰/۴۶
نسبت بدهی	۲۱۳۴	۰/۴۱	۰/۲۲	۰/۰۴	۰/۴۶	-۰/۴۹	۸/۷۴	-۴/۶۵

### آمار استنباطی

#### تحلیل عاملی مرتبه اول

در تحلیل عاملی تاییدی به صورت ساختار تک‌کوینی در کمترین مربعات جزئی سه مرحله کلیدی برای ارزیابی مدل مطرح است که شامل ارزیابی (۱) روایی همگرا، (۲) هم خطی بودن شاخص، و (۳) اهمیت آماری و ارتباط وزن شاخص‌ها است.

#### روایی همگرایی

در ارزیابی مدل اندازه‌گیری تک‌کوینی، روایی همگرا به درجه‌ای از همبستگی سازه مشخص شده با متغیر اندازه‌گیری اشاره دارد که ابتدا توسط چین (۱۹۹۸) پیشنهاد شده است که تجزیه و

تحلیل افزونگی نامیده می‌شود. مقادیر افزونگی هر پنج سازه ملاک (وابسته) به صورت مثبت و از مقادیر قابل قبول برخوردار است که از برآزندگی مدل ساختاری حمایت شده است. هسنلر و همکاران (۲۰۰۹) سه مقدار ۰/۱۵، ۰/۲۰ و ۰/۳۵ تعیین نموده‌اند. این شاخص‌ها از توانمندی بخش ساختاری مدل و توان سازه‌های اثرگذار بر اثرپذیر حمایت کرده است. نتایج در جدول شماره ۸ ارائه شده است. هاینر و همکاران (۲۰۲۲) نشان می‌دهد که همبستگی سازه اندازه‌گیری شده با آیتم (های) اندازه‌گیری شده باید ۰/۷۰۸ یا بیشتر باشد، که به این معنی است که سازه (بیش از) ۵۰ درصد واریانس اندازه‌گیری جایگزین را توضیح می‌دهد.

طبق نتایج محاسبه شده، ضرایب رابطه بین شاخص‌ها با سازه‌های مفروض بزرگتر از ۰/۷۰ و آماره آزمون برای ضرایب بار عاملی شاخص‌ها بزرگتر از ۱/۹۶ و ۲/۵۸ است که رابطه شاخص‌ها با سازه‌ها به صورت مثبت و معنادار، در سطح ۰/۹۹ اطمینان پشتیبانی شده است.

جدول ۸. نتایج بار عاملی و آزمون آماری نشانگرهای مورد بررسی در رابطه با سازه‌های مفروض

افزونگی		نسبت بحرانی	خطای استاندارد	بار عاملی	متغیر	
سازه	نشانگر				نشانگر	سازه
۰/۰۲۶	۰/۰۲۸	۲/۸۳۶	۰/۳۱۵	۰/۸۹۴	OS1	OS
	۰/۰۲۶	۲/۶۲۳	۰/۳۳۰	۰/۸۶۷	OS2	
۰/۳۶۰	۰/۳۱۶	۲۷/۰۸۷	۰/۰۳۱	۰/۷۷۲	BOD1	BOD
	۰/۴۳۹	۴۸/۶۲۹	۰/۰۱۹	۰/۹۰۹	BOD2	
۰/۱۸۷	۰/۱۸۴	۲۶/۷۹۰	۰/۰۳۰	۰/۷۹۴	size1	SIZE
	۰/۲۱۰	۳۲/۴۱۵	۰/۰۲۶	۰/۸۵۰	size2	
	۰/۱۸۱	۲۴/۳۱۹	۰/۰۳۲	۰/۷۸۹	size3	
۰/۲۸۲	۰/۴۳۷	۵۰/۷۰۱	۰/۰۱۸	۰/۹۳۲	CGS1	CGS
	۰/۱۷۱	۱۴/۲۰۷	۰/۰۵۵	۰/۷۸۳	CGS2	

افزونگی		نسبت بحرانی	خطای استاندارد	بارعاملی	متغیر	
سازه	نشانهگر				نشانهگر	سازه
	۰/۲۳۶	۲۰/۴۷۰	۰/۰۳۸	۰/۷۸۵	CGS3	
	۰/۲۸۵	۲۸/۰۳۱	۰/۰۲۷	۰/۷۵۳	CGS4	
۰/۱۷۴	۰/۱۲۷	۲۱/۵۷۷	۰/۰۳۳	۰/۷۱۸	SS1	SS
	۰/۱۷۸	۲۲/۴۷۰	۰/۰۳۳	۰/۷۳۱	SS2	
	۰/۲۲۱	۲۸/۶۴۹	۰/۰۲۸	۰/۸۱۵	SS3	

### هم خطی نشانهگر و اهمیت آماری و ارتباط اوزان شاخص

عامل تورم واریانس نشان دهنده شدت همخطی چندگانه است که مرتبط با سازه‌های پیش‌بینی کننده است و نشان می‌دهد چه مقدار از تغییرات مربوط به ضرایب برآورد شده از طریق همخطی افزایش یافته است. وجود همبستگی متقابل بالا بین متغیرهای مستقل باعث می‌شود که استقلال کمتری داشته باشند و مشکلاتی را در آزمون متغیرها ایجاد می‌کند. در این مدل مقادیر تورم واریانس کوچکتر از مقدار پیشنهاد شده ۵ است و در نتیجه رابطه همخطی در مدل وجود ندارد. طبق نتایج محاسبه شده، ضرایب وزن بین شاخص‌ها با سازه‌های مفروض بزرگتر از ۰/۵۰ و آماره آزمون برای ضرایب وزن همه شاخص‌ها بزرگتر از ۱/۹۶ است که از مرتبط بودن شاخص‌ها با وزن‌های قابل توجه با سازه‌ها به صورت مثبت پشتیبانی شده است. این نتایج در جدول شماره ۹ مشخص شده است. وزن شاخص‌ها بین ۰/۵۲۰ تا ۰/۷۲۲ است و آماره آزمون ۲/۶۴۲ تا ۱۷/۷۶۸ است و با توجه به اینکه آماره آزمون بزرگتر از ۲/۵۸ است، در نتیجه در سطح ۹۹٪ اطمینان از وجود وزن قابل توجه حمایت شده است.

### جدول ۹. نتایج وزن و آزمون آماری نشانهگرهای مورد بررسی در رابطه با سازه‌های مفروض

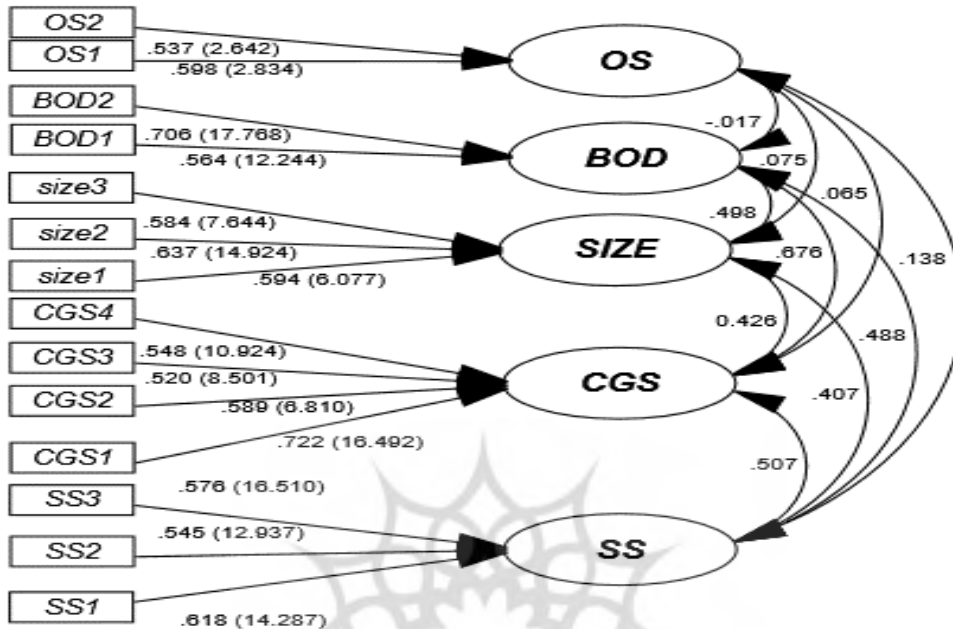
تورم واریانس	نسبت بحرانی	خطای استاندارد	وزن	شاخص عامل		سازه یا عامل	
VIF	Critical ratio	Standard error	Outer weight	نام شاخص	علامت اختصار	نام سازه	اختصار
۱/۴۳۷	۲/۸۳۴	۰/۲۱۱	۰/۵۹۸	تمرکز مالکیت	OS1		OS

تورم واریانس	نسبت بحرانی	خطای استاندارد	وزن	شاخص عامل		سازه یا عامل	
۱/۴۳۷	۲/۵۴۲	۰/۲۰۳	۰/۵۳۷	مالکیت خانوادگی	OS2	ساختار مالکیت	
۱/۲۳۴	۱۲/۲۴۴	۰/۰۴۶	۰/۵۶۴	تنوع جنسیتی	BOD1	هیأت مدیره	BOD
۱/۲۳۴	۱۷/۷۶۸	۰/۰۴۰	۰/۷۰۶	سطح تحصیلات مدیران	BOD2		
۲/۴۲۹	۶/۰۷۷	۰/۰۹۸	۰/۵۹۴	لگاریتم دارایی	size1	اندازه شرکت	SIZE
۱/۱۷۱	۱۴/۹۲۴	۰/۰۴۳	۰/۶۳۷	لگاریتم فروش خارجی	size2		
۲/۵۲۹	۷/۶۴۴	۰/۰۷۶	۰/۵۸۴	لگاریتم میزان فروش	size3		
۱/۳۸۹	۱۶/۴۹۲	۰/۰۴۴	۰/۷۲۲	مسئولیت‌های اجتماعی و زیست‌محیطی	CGS1	ساختار حاکمیت شرکتی	CGS
۱/۵۳۰	۶/۸۱۰	۰/۰۸۶	۰/۵۸۹	ارتباطات سیاسی	CGS2		
۲/۶۰۰	۸/۵۰۱	۰/۰۶۱	۰/۵۲۰	استقلال کمیته حسابرسی	CGS3		
۲/۷۰۹	۱۰/۹۲۴	۰/۰۵۰	۰/۵۴۸	تخصص کمیته حسابرسی	CGS4		
۱/۲۳۳	۱۶/۵۱۰	۰/۰۳۵	۰/۵۷۶	قانون کار	SS1	ساختار نظارتی	SS
۱/۲۴۹	۱۲/۹۳۷	۰/۰۴۲	۰/۵۴۵	قانون مبارزه با پولشویی	SS2		
۱/۱۱۷	۱۴/۲۸۷	۰/۰۴۳	۰/۶۱۸	قوانین محیط زیست و عملکرد اجتماعی	SS3		

### مطابقت معیارهای نظری

علاوه بر این، کلتمن و همکاران (۲۰۰۸) از استفاده از معیارهای نظری مانند جهت علیت و اعتبار محتوا برای ارزیابی مدل تکوینی حمایت کردند. استفاده از نشانگرها برای هر یک از سازه‌ها با استناد به ادبیات و پیشینه پژوهش به صورت تکوینی از توجیه نظری درستی برخوردار است و جهت‌گیری بین نشانگرها و سازه‌های مفروض توسط نظریه پیشنهاد شده مطابقت دارد که از خوب بودن اعتبار مدل حمایت کرده است. روایی محتوایی به این مساله اشاره دارد که آیا ابزار طراحی شده یا شاخص اختصاص یافته همه جوانب مهم و اصلی مفهوم یا متغیر مورد اندازه‌گیری را در بردارد یا دربرگیرنده آن نیست. به بیان دیگر روایی محتوایی شاخص‌های

بکار رفته برای متغیرها یا سازه‌های پژوهش با استناد به سوابق پژوهش و ادبیات مطرح شده در پژوهش مورد تایید است.



نمودار ۱. وزن شاخص‌های هر یک سازه‌ها و آماره آزمون وزن شاخص‌ها

### تحلیل رگرسیون و پیش‌بینی‌کننده‌های افشای گزارش پایداری

با استخراج نمرات عاملی پنج سازه: اندازه شرکت، هیات مدیره، ساختار مالکیت، ساختار نظارتی و ساختار حاکمیت شرکتی از طریق متغیرهای مشاهده شده چندگانه، این سازه‌ها در کنار متغیرهای دیگر شامل: استراتژیک بودن صنعت، نسبت مالکانه و بازده حقوق صاحبان سهام اقدام به برآش مدل رگرسیونی شده است. در این مدل تاثیر هشت متغیر بر روی متغیر وابسته افشای گزارش پایداری بررسی شده است. این مدل با نرم افزار اکسل استات برآش شده است که نتایج ضرایب مسیر آن تفاوتی با رگرسیون خطی کلاسیک ندارد و تنها تفاوت آن در آماره آزمون است. استفاده از نرم افزار اسمارت به دلیل محاسبه چند شاخص از جمله اندازه اثر و وجود نمودارهای مسیر و اطلاعات بصری مورد استفاده قرار گرفته است.

مدل پژوهش هشت مسیر مستقیم را ارزیابی کرده است که مرتبط با متغیرهای پیش‌بینی‌کننده متغیر افشای گزارش پایداری پژوهش است. طبق نتایج هفت مسیر به صورت مثبت و یک مسیر به صورت معکوس و معنادار تایید شده است که نتایج آن‌ها در جدول شماره ۱۰ و نمودارهای شماره ۲ و ۳ ارائه شده است.

ضریب تأثیر ساختار مالکیت بر افشای گزارش پایداری به مقدار  $0/087$  - است که آماره آزمون به مقدار  $6/623$  - و سطح معنی داری به مقدار  $0/001$  است. با توجه به اینکه ضریب به صورت منفی و آماره آزمون کوچکتر از  $2/58$  - است و به عبارت دیگر سطح معنی داری کوچکتر از  $0/01$  است در نتیجه ضریب تأثیر به صورت معکوس و معنادار است و افزایش ساختار مالکیت منجر به کاهش افشای گزارش پایداری می‌شود.

ضریب تأثیر استراتژیک بودن صنعت بر افشای گزارش پایداری به مقدار  $0/097$  است که آماره آزمون به مقدار  $7/345$  و سطح معنی داری به مقدار  $0/001$  است. با توجه به اینکه ضریب به صورت مثبت و آماره آزمون بزرگتر از  $2/58$  است و به عبارت دیگر سطح معنی داری کوچکتر از  $0/01$  است، در نتیجه ضریب تأثیر به صورت مستقیم و معنادار است و افزایش استراتژیک بودن صنعت منجر به افزایش افشای گزارش پایداری می‌شود.

ضریب تأثیر هیأت مدیره بر افشای گزارش پایداری به مقدار  $0/375$  است که آماره آزمون به مقدار  $13/975$  و سطح معنی داری به مقدار  $0/001$  است. با توجه به اینکه ضریب به صورت مثبت و آماره آزمون بزرگتر از  $2/58$  است و به عبارت دیگر سطح معنی داری کوچکتر از  $0/01$  است، در نتیجه ضریب تأثیر به صورت مستقیم و معنادار است و افزایش هیأت مدیره منجر به افزایش افشای گزارش پایداری می‌شود.

ضریب تأثیر اندازه شرکت بر افشای گزارش پایداری به مقدار  $0/126$  است که آماره آزمون به مقدار  $7/084$  و سطح معنی داری به مقدار  $0/001$  است. با توجه به اینکه ضریب به صورت مثبت و آماره آزمون بزرگتر از  $2/58$  است و به عبارت دیگر سطح معنی داری کوچکتر از  $0/01$  است، در نتیجه ضریب تأثیر به صورت مستقیم و معنادار است و افزایش اندازه شرکت منجر به افزایش افشای گزارش پایداری می‌شود.

ضریب تأثیر نسبت مالکانه (حقوق صاحبان سهام/ دارایی) بر افشای گزارش پایداری به مقدار  $0/101$  است که آماره آزمون به مقدار  $7/735$  و سطح معنی داری به مقدار  $0/001$  است. با توجه به اینکه ضریب به صورت مثبت و آماره آزمون بزرگتر از  $2/58$  است و به عبارت دیگر سطح

معنی داری کوچکتر از ۰/۰۱ است، در نتیجه ضریب تاثیر به صورت مستقیم و معنادار است و افزایش نسبت مالکانه منجر به افزایش افشای گزارش پایداری می‌شود.

ضریب تاثیر بازده حقوق صاحبان سهام بر افشای گزارش پایداری به مقدار ۰/۰۹۹ است که آماره آزمون به مقدار ۷/۰۹۶ و سطح معنی داری به مقدار ۰/۰۰۱ است. با توجه به اینکه ضریب به صورت مثبت و آماره آزمون بزرگتر از ۲/۵۸ است و به عبارت دیگر سطح معنی داری کوچکتر از ۰/۰۱ است، در نتیجه ضریب تاثیر به صورت مستقیم و معنادار است و افزایش بازده حقوق صاحبان سهام منجر به افزایش افشای گزارش پایداری می‌شود.

ضریب تاثیر ساختار حاکمیت شرکتی بر افشای گزارش پایداری به مقدار ۰/۲۸۱ است که آماره آزمون به مقدار ۱۴/۱۶۹ و سطح معنی داری به مقدار ۰/۰۰۱ است. با توجه به اینکه ضریب به صورت مثبت و آماره آزمون بزرگتر از ۲/۵۸ است و به عبارت دیگر سطح معنی داری کوچکتر از ۰/۰۱ است، در نتیجه ضریب تاثیر به صورت مستقیم و معنادار است و افزایش ساختار حاکمیت شرکتی منجر به افزایش افشای گزارش پایداری می‌شود.

ضریب تاثیر ساختار نظارتی بر افشای گزارش پایداری به مقدار ۰/۱۱۹ است که آماره آزمون به مقدار ۸/۰۸۲ و سطح معنی داری به مقدار ۰/۰۰۱ است. با توجه به اینکه ضریب به صورت مثبت و آماره آزمون بزرگتر از ۲/۵۸ است و به عبارت دیگر سطح معنی داری کوچکتر از ۰/۰۱ است، در نتیجه ضریب تاثیر به صورت مستقیم و معنادار است و افزایش ساختار نظارتی منجر به افزایش افشای گزارش پایداری می‌شود.

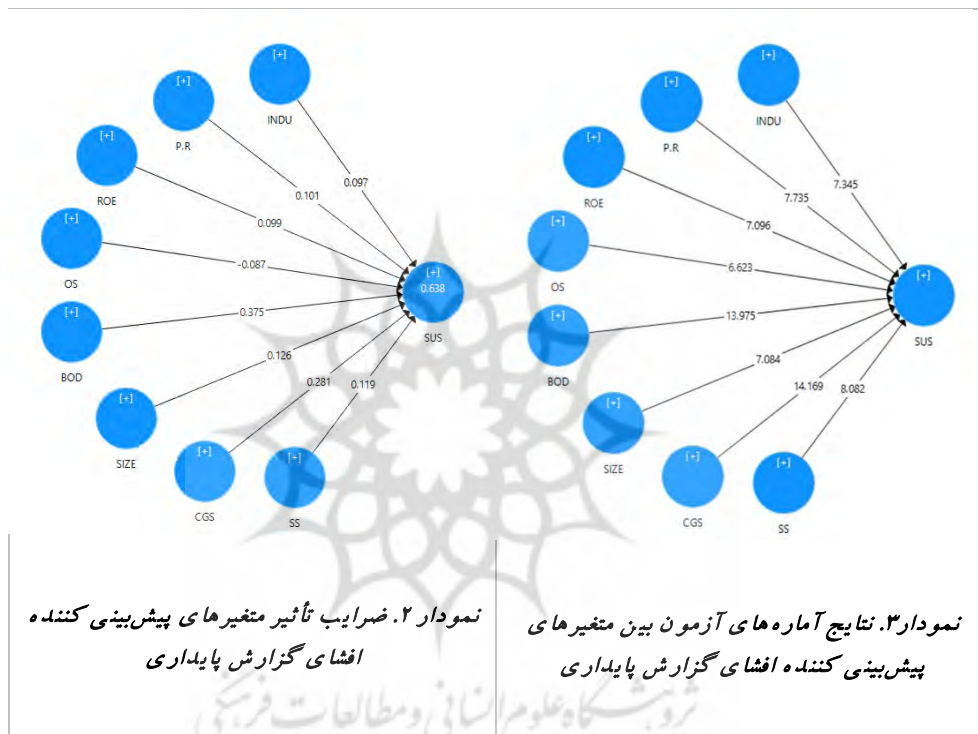
**جدول ۱۰. ضرایب تاثیر و آزمون‌های آماری سازه‌های اثرگذار بر افشای گزارش پایداری در**

**مدل پژوهش**

تاثیر از متغیر مستقل به وابسته	تاثیر از متغیر مستقل به وابسته	ضریب تاثیر	انحراف استاندارد	آماره آزمون	سطح معنی داری
BOD -> SUS	هیأت مدیره -> افشای گزارش پایداری	۰/۳۷۵	۰/۰۲۷	۱۳/۹۷۵	۰/۰۰۰
CGS -> SUS	ساختار حاکمیت شرکتی -> افشای گزارش پایداری	۰/۲۸۱	۰/۰۲۰	۱۴/۱۶۹	۰/۰۰۰
INDU -> SUS	استراتژیک بودن صنعت -> افشای گزارش پایداری	۰/۰۹۷	۰/۰۱۳	۷/۳۴۵	۰/۰۰۰
OS -> SUS	ساختار مالکیت -> افشای گزارش پایداری	-۰/۰۸۷	۰/۰۱۳	۶/۶۲۳	۰/۰۰۰



سطح معنی‌داری	آماره آزمون	انحراف استاندارد	ضریب تأثیر	تأثیر از متغیر مستقل به وابسته	تأثیر از متغیر مستقل به وابسته
۰/۰۰۰	۷/۷۳۵	۰/۰۱۳	۰/۱۰۱	نسبت مالکانه -> افشای گزارش پایداری	P.R -> SUS
۰/۰۰۰	۷/۰۹۶	۰/۰۱۴	۰/۰۹۹	بازده حقوق صاحبان سهام -> افشای گزارش پایداری	ROE -> SUS
۰/۰۰۰	۷/۰۸۴	۰/۰۱۸	۰/۱۲۶	اندازه شرکت -> افشای گزارش پایداری	SIZE -> SUS
۰/۰۰۰	۸/۰۸۲	۰/۰۱۵	۰/۱۱۹	ساختار نظارتی -> افشای گزارش پایداری	SS -> SUS



ضریب تشخیص برای متغیر افشای گزارش پایداری مقدار ۰/۶۳۸ و نشان‌دهنده تبیین‌پذیری افشای گزارش پایداری به وسیله هشت متغیر مستقل مدل است. شاخص افزونگی برای پیش‌بینی افشای گزارش پایداری به مقدار ۰/۶۲۲ است که مقدار مثبت آن‌ها بیانگر بالا بودن کیفیت مدل است. نتایج ضریب تشخیص و افزونگی متغیر وابسته پژوهش در جدول ۱۱ ارائه شده است.

## جدول ۱۱. ضرایب تشخیص و افزونگی سازه افشای گزارش پایداری و توان تبیین مدل

متغیر وابسته پژوهش	ضریب تشخیص	ضریب تشخیص تعدیل یافته	شاخص افزونگی متغیر درونزا
SUS	۰,۶۳۸	۰,۶۳۷	۰,۶۲۲

شاخص اندازه اثر، نشان می‌دهد یک متغیر مستقل، چه تاثیر قابل توجهی بر متغیر وابسته دارد. براساس نظر کوهن (۱۹۸۸) میزان این شاخص به ترتیب ۰/۰۲ (ضعیف) ۰/۱۵ (متوسط) و ۰/۳۵ (قوی) است. شاخص بین ۰/۰۲ تا ۰/۱۵ نشان دهنده قدرت پیش‌بینی پایین، شاخص اندازه اثر بین ۰/۱۵ تا ۰/۳۵ نشان دهنده قدرت پیش‌بینی بالا است. طبق نتایج مدل، اندازه اثر متغیر هیأت مدیره در حد متوسط و اندازه اثر دیگر متغیرهای مستقل در حد ضعیف هستند. نتایج اندازه اثر نیز در جدول شماره ۱۲ ارائه شده است.

## جدول ۱۲. ضرایب عامل تورم واریانس و اندازه اثر سازه‌های پیش‌بینی‌کننده افشای گزارش پایداری

تورم واریانس	اندازه اثر	متغیرهای مستقل	
		نام متغیر	علامت اختصار
Inner VIF Values	f Square		
۱/۵۹۶	۰/۲۴۳	هیأت مدیره	BOD
۱/۹۴۲	۰/۱۱۳	ساختار حاکمیت شرکتی	CGS
۱/۱۶۰	۰/۰۲۲	استراتژیک بودن صنعت	INDU
۱/۰۲۶	۰/۰۲۰	ساختار مالکیت	OS
۱/۰۴۲	۰/۰۲۷	نسبت مالکانه	P.R
۱/۱۳۳	۰/۰۲۴	بازده حقوق صاحبان سهام	ROE
۱/۴۷۳	۰/۰۳۰	اندازه شرکت	SIZE
۱/۵۱۱	۰/۰۲۶	ساختار نظارتی	SS

## یافته‌های مربوط به پیامد گزارش پایداری

در پژوهش حاضر، با توجه به مطالب مطرح شده در مبانی نظری پژوهش به نظر می‌رسد، رابطه همزمان بین افشای گزارش پایداری و عملکرد مالی وجود دارد. جهت سنجش عملکرد

مالی شرکت به عنوان متغیر وابسته از معیار حسابداری بازده حقوق صاحبان سهام استفاده شده است. با توجه به اینکه عوامل متعددی بر گزارش پایداری تأثیر گذار هستند که ممکن است در بررسی فرضیه‌ی مربوط به پیامد گزارش پایداری، خود همبستگی بین جملات خطا وجود داشته باشد و ممکن است رابطه متقابل بین پیامد و گزارش پایداری وجود داشته باشد، از این رو، از رویکرد معادلات همزمان استفاده شده است. بدین منظور دو معادله تعریف شده که برای هر کدام می‌بایست متغیر درون‌زا و متغیر برون‌زا تعیین شوند.

$$SUS = c(1) + c(2)*ROE + c(3)*INDU + c(4)*PR + c(4)*OS + c(5)*BOD + c(6)*SIZE + c(7)*CGS + c(8)*SS$$

$$ROE = c(9) + c(10)*SUS + c(11)*INDU + c(12)*PR + c(13)*OS + c(14)*BOD + c(15)*SIZE + c(16)*CGS + c(17)*SS$$

که در این معادلات، متغیر درون‌زا، عبارت است از گزارش پایداری (SUS) و بازده حقوق صاحبان سهام (ROE) و بقیه متغیرهای برون‌زا هستند. نتایج شرط درجه‌ای معادلات همزمان نشان می‌دهد که  $K$  برابر کل متغیرهای برون‌زای دستگاه معادلاتی بوده است،  $k$  برابر متغیرهای برون‌زای مدل‌ها است. همچنین تعداد متغیرهای درون‌زای هر معادله ( $m$ )، برابر یک است. با توجه به نتایج  $K-k$  بزرگتر از  $m-1$  بوده و معادله بیش از حد مشخص است و حداقل یک جواب قابل قبول برای حل معادلات وجود دارد.

جدول ۱۳. بررسی برقراری شرط تشخیص

نتیجه	m-1	K-k	m	k	K	معادله
بیش مشخص	صفر	۱	۱	۷	۸	اول
بیش مشخص	صفر	۲	۱	۶	۸	دوم

رویکرد رایج در برآورد سیستم‌های معادلات همزمان، رگرسیون به ظاهر نامرتب<sup>۱</sup> است. این رویکرد سیستم معادلات همزمان را با فرض وجود ناهمسانی واریانس و همبستگی بین جملات خطای معادلات، برآورد می‌کند. نتایج برآورد سیستم معادلات همزمان با رویکرد رگرسیون به ظاهر نامرتب نشان می‌دهد که متغیر بازده حقوق صاحبان سهام ارتباط معناداری با متغیر افشای

1. SUR

گزارش پایداری دارد. نتایج برآورد معادله دوم نشان می‌دهد که متغیر افشای گزارش پایداری رابطه معناداری با بازده حقوق صاحبان سهام دارد.

جدول ۱۴. نتایج آزمون معادلات همزمان گزارش پایداری و بازده حقوق صاحبان سهام

SUS= c(1) + c(2)* ROE + c(3)*INDU + c(4)*PR + c(4)*OS + c(5)*BOD+ c(6)*SIZE + c(7)*CGs+ c(8)*SS					
متغیر	نماد	ضریب	خطای استاندارد	آماره تی	سطح معناداری
بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	۳/۹۱	۰/۲۷	۱۴/۱۳	۰/۰۰۰
استراتژیک بودن صنعت	INDU	۰/۹۰	۰/۱۴	۶/۴۰	۰/۰۰۰
نسبت مالکانه	PR	۲/۲۳	۰/۳۰	۷/۴۱	۰/۰۰۰
ساختار مالکیت	OS	-۰/۴۳	۰/۰۶	-۶/۶۰	۰/۰۰۰
هیأت مدیره	BOD	۱/۸۸	۰/۰۸	۲۳/۰۶	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	SIZE	۰/۴۸	۰/۰۷	۶/۲۳	۰/۰۰۰
ساختار حاکمیت شرکتی	CGs	۱/۳۹	۰/۰۹	۱۵/۴۵	۰/۰۰۰
ساختار نظارتی	SS	۰/۵۵	۰/۰۷	۷/۰۱	۰/۰۰۰
ضریب تعیین تعدیل شده: ۰/۶۳		آماره f: ۴۶۸/۹۴		معناداری: ۰/۰۰۰	
ROE= c(9) + c(10)* SUS + c(11)*INDU + c(12)*PR + c(13)*OS + c(14)*BOD+ c(15)*SIZE + c(16)*CGs+ c(17)*SS					
متغیر	نماد	ضریب	خطای استاندارد	آماره تی	سطح معناداری
افشای گزارش پایداری	SUS	۰/۰۲۲	۰/۰۰۱	۱۴/۱۳۷	۰/۰۰۰
استراتژیک بودن صنعت	INDU	۰/۰۱۰	۰/۰۱۰	۱/۰۰۱	۰/۳۱۶
نسبت مالکانه	PR	-۰/۰۲۷	۰/۰۲۳	-۱/۱۸۰	۰/۲۳۷
ساختار مالکیت	OS	۰/۰۱۲	۰/۰۰۵	۰/۴۷۱	۰/۰۱۳
هیأت مدیره	BOD	-۰/۰۵۰	۰/۰۰۶	-۷/۲۹۴	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	SIZE	۰/۰۵۴	۰/۰۰۵	۹/۱۷۷	۰/۰۰۰
ساختار حاکمیت شرکتی	CGs	-۰/۰۳۱	۰/۰۰۷	-۴/۳۶۸	۰/۰۰۰
ساختار نظارتی	SS	۰/۰۰۱	۰/۰۰۶	۰/۲۱۶	۰/۸۲۸
ضریب تعیین تعدیل شده: ۰/۲۳		آماره f: ۴۸/۴۳		معناداری: ۰/۰۰۰	

## بحث و نتیجه‌گیری

مرور ادبیات نشان می‌دهد که گزارش پایداری به عوامل متعددی در داخل سازمان وابستگی دارد. از این رو پژوهش حاضر درصدد هست که به طور جامع با مطالعه ادبیات مربوطه عوامل داخلی تأثیر گذار بر گزارش پایداری بدست آورده، سپس اثر این عوامل را بر نمره افشای گزارش پایداری بسنجد. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که هیأت مدیره (از نظر جنسیت و سطح تحصیلات)، ساختار حاکمیت شرکتی (از نظر ارتباطات سیاسی، چشم اندازهای گزارش پایداری، استقلال و تخصص کمیته حسابداری)، استراتژیک بودن صنعت، ساختار مالکیت (از لحاظ مالکیت خانوادگی، تمرکز مالکیت)، ساختار سرمایه، سود آوری، ساختار نظارتی و اندازه شرکت (از نظر کل دارایی، میزان فروش و میزان فروش خارجی) بر نمره افشای گزارش پایداری اثر مثبت و معناداری دارد. در توضیح این نتایج می‌توان بیان کرد که هر چه سطح تحصیلات هیأت مدیره در مقاطع بالاتر (دکتری و کارشناسی ارشد) باشد، آن‌ها با موضوع پایداری آشنایی بیشتری دارند و با توجه به خصوصیات ذاتی نیروی متخصص زن، بر افشای موارد مربوط به گزارش پایداری تمرکز بیشتری دارند. از دیدگاه تئوری مشروعیت و ذینفعان، استراتژیک بودن صنعت، سود آوری، ساختار سرمایه و اندازه شرکت نیز باعث توجه بیشتر جامعه و دولت به سازمان می‌شود، سازمان نیز برای کسب اعتماد، موارد مربوط به گزارش پایداری را افشا می‌کند. همچنین می‌توان گفت هرچه میزان سهامداران و گستردگی آن‌ها بیشتر باشد (تمرکز مالکیت کمتر)، میزان پاسخ‌خواهی از شرکت افزایش می‌یابد و افزایش پاسخگویی شرکت نسبت به سهامداران متعدد منجر به افزایش افشای گزارش پایداری می‌شود.

نتایج حاصل از معادلات همزمان نشانگر آن است که بین گزارش پایداری و بازده حقوق صاحبان سهام، رابطه متقابلی وجود دارد. همانطور که شرکت‌های با بازده بالاتر، گزارش پایداری را بیشتر افشا می‌کنند، همچنین در سازمان‌های با که افشای گزارش پایداری بیشتری دارند، بازده بالاتری خواهند داشت و عملکرد سازمان مثبت است. طبق نظریه ذینفعان و مشروعیت، افشای گزارش پایداری می‌تواند منجر به سود آوری بالاتر و مزیت رقابتی در سازمان شود.

یافته‌های پژوهش همسو با پژوهشگران خارجی مانند فرسیا، ۲۰۲۲، حسن و همکاران، ۲۰۲۱، التایی، ۲۰۲۰، فریا، ۲۰۱۹، لیون-سیلوا و همکاران، ۲۰۲۲، آماکو و همکاران، ۲۰۲۱، ایباتوا و همکاران، ۲۰۱۸، هرولد، ۲۰۱۸ و لنزو و همکاران، (۲۰۱۶) است. همچنین همسو با پژوهش‌های داخلی معصومی و همکاران (۱۳۹۶)، ذاکله‌بری و همکاران (۱۳۹۹)، عبدی و همکاران (۱۳۹۹)،

فخاری و همکاران (۱۳۹۴) و رستمی زاد و همکاران (۱۳۹۹) است. از جمله محدودیت‌های این پژوهش نبود گزارش پایداری مستقل در شرکت‌ها و نبود اطلاعات و یا اطلاعات ناقص گزارش پایداری در صورتهای مالی و گزارش مدیریت برای بسیاری از شرکتها بود. پژوهش حاضر از جمله پژوهش‌های است که برای اولین مرتبه به ابعاد و شاخص‌های گزارشگری پایداری برای شرکت‌های بورسی طبق الزامات جدید رعایت حاکمیت شرکتی برای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران می‌پردازد. با توجه به فرهنگ کشور ایران، به نظر می‌آید، شرکتها قابلیت پیاده سازی گزارش پایداری در قالب چارچوب گزارش پایداری را دارند، اما از لحاظ قانونی هنوز مسیر طولانی برای پذیرش چارچوب و پیاده‌سازی وجود دارد. بنابراین به لحاظ ضعف قانونی، بسیاری از شرکت‌ها گزارش پایداری را منتشر نمی‌کنند و به گزارش چند خطی در نامه گزارش مدیریت اکتفا می‌کنند. بنابراین نتایج برای سازمان‌ها و شرکت‌های ایرانی در تقویت این عوامل و بهبود گزارش پایداری که از موضوعات مطرح در سطح بین‌المللی است، ضروری و با اهمیت است. پژوهشگران آتی می‌توانند علاوه به عوامل درون سازمانی اثر عوامل برون سازمانی را بر نمره افشای گزارشگری پایداری بسنجند، همچنین چارچوب افشای گزارشگری پایداری استفاده شده در این پژوهش دارای پنج بعد هستند، هر بعد دارای تعدادی مؤلفه هست. پژوهشگران در تحقیقات آتی می‌توانند اثر عوامل سازمانی بر هر یک از ابعاد جداگانه بسنجند.

### ملاحظات اخلاقی

حامی مالی: مقاله حامی مالی ندارد.

مشارکت نویسندگان: تمام نویسندگان در آماده‌سازی مقاله مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع: بنا بر اظهار نویسندگان در این مقاله هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

تعهد کپی‌رایت: طبق تعهد نویسندگان حق کپی‌رایت رعایت شده‌است.

## منابع

- آرین پور، آرش؛ حساس یگانه، یحیی؛ باباجانی، جعفر. (۱۳۹۸). تحلیل عملکرد پایداری اجتماعی و تأثیر آن بر هزینه سرمایه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *اقتصاد پولی مالی*، ۲۶(۱۸)، ۱۵۵-۱۹۶.
- احمد زاده، یونس؛ مران جوری، مهدی؛ علیخانی کشکک، رضیه؛ تقی پوریان گیلانی، یوسف. (۱۴۰۱). ارائه چارچوب گزارشگری پایداری مبتنی بر ایجاد توازن بین انتظارات ذینفعان و ظرفیت‌های شرکت. *پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۱۴(۵۶)، ۱۶۱-۱۹۰.
- اخترشناس، داریوش؛ خدابی پور، احمد؛ پورحیدری، امید. (۱۴۰۰). تدوین و ارزیابی موانع اجرا، افشا و استانداردگذاری پایداری شرکتی در ایران. *فصلنامه علمی حسابداری ارزشی و رفتاری*، ۶(۱۱)، ۲۴۹-۲۱۷.
- پورخانی ذاکله بری، مظفر؛ جهانشاد، آزیتا. (۱۴۰۰). ارائه الگو برای افشاء پایداری شرکتی و ارزیابی عوامل مرتبط با تئوری مشروعیت بر گزارشگری آن. *پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۱۳(۴۹)، ۱۷۷-۲۰۴.
- جلیلی، عادل؛ جعفری، مصطفی. (۱۴۰۰). توسعه پایداری: موفقیت یا عدم موفقیت در تولید ثروت، داستان اصلی همین است. *طبیعت ایران*، ۶(۳)، ۱۴۲-۱۵۸.
- حسینی، سیدعلی؛ احمدی، شیماء؛ سیلپور، حسین. (۱۴۰۳). بررسی تأثیر ساختارهای راهبری شرکتی بر پذیرش، میزان و کیفیت گزارش های پایداری: کاربرد روش مرور سیستماتیک. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، (۱)، -.
- حسینی، محمد جواد. (۱۳۹۸). توسعه پایداری در ماده پنجاه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران. *جغرافیا و روابط انسانی*، ۲(ویژه نامه زمستان ۲۰۲۰)، ۱-۷.
- صالحی نیا، محسن؛ تامرادی، علی. (۱۴۰۰). تأثیر ارتباطات سیاسی بر سیاست های تأمین مالی. *مجله پژوهش های حسابداری مالی*، ۱۱(۲)، ۱-۳۰.
- عبدی، مصطفی؛ کردستانی، غلامرضا؛ رضازاده، جواد. (۱۳۹۹). گزارشگری پایداری: رتبه‌بندی محرک‌ها و شاخص‌ها. *پژوهش های تجربی حسابداری*، ۱۰(۲)، ۷۱-۱۱۴.
- فخاری، حسین؛ مهرابی، مهدی؛ ییلویی خمسلویی، مالک؛ قاسمی، احمد (۱۳۹۴). عوامل موثر بر گزارشگری پایداری شرکتها، سومین کنفرانس بین المللی پژوهشهای کاربردی در مدیریت و حسابداری، تهران.

- فرخی، مجتبی؛ غلامی جمکرانی، رضا؛ کاشانی‌پور، محمد؛ مهربان‌پور، محمد رضا؛ میثمی، حسین. (۱۳۹۹). ابعاد و مولفه‌های کلیدی گزارشگری پایداری شرکتی با رویکرد اسلامی. *معرفت اقتصاد اسلامی*، ۲۲(۱۱)، ۱۷۳-۱۹۰.
- فوکردی، رحیم؛ محتاط، مینو. (۱۳۹۶). تعریف محتوای گزارش پایداری شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران: کاربرد کارت ارزیابی متوازن و دیمتل خاکستری. *مدیریت صنعتی*، ۹(۴)، ۷۳۵-۷۶۴.
- کریم رستمی زاده، کریم؛ درودی، هما؛ محمدی، علی. (۱۴۰۰). ارائه مدلی برای شناسایی مؤلفه‌های توسعه پایدار صنعت آهن و فولاد با به‌کارگیری تکنیک‌های داده‌بنیاد و دیمتل فازی. *مدیریت صنعتی*، ۱۳(۳)، ۵۱۴-۵۳۶.
- گیوکی، اکبر؛ گرکز، منصور؛ صفری گرایلی، مهدی؛ معطوفی، علیرضا. (۱۴۰۲). تدوین و تبیین الگوی عوامل مؤثر بر گزارشگری یکپارچه. *پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۱۵(۵۸)، ۲۳۷-۲۷۰.
- محمدی صادق، سعید. (۱۳۹۹). مقایسه مولفه‌های توسعه پایدار و احقاق حقوق شهروندی در ایران و افغانستان. *مطالعات شبه قاره*، ۱۲(۳۸)، ۲۱۵-۲۳۴.
- مصطفایی، پرستو؛ حسینی، سید علی. (۱۴۰۰). تحلیل محتوای کیفی گزارش مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها با تأکید بر ذینفعان اجتماعی. *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۱۱(۳)، ۷۹-۱۱۲.
- معصومی، سید رسول؛ صالح نژاد، حسن؛ ذبیحی زرین کلایی، علی. (۱۳۹۷). شناسایی متغیرهای مؤثر بر میزان گزارش پایداری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *دانش حسابرسی*، ۱۸(۷۰): ۱۹۵-۲۲۱.
- معطوفی، علیرضا؛ گلچوبی، محمد. (۱۳۹۶). بررسی رابطه مالکیت خانوادگی و سرعت تعدیل در میزان نگهداشت وجه نقد: شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران. *فصلنامه پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۹(۴)، ۶۱-۸۲.
- مکی، تکتک؛ علویان پطروودی، سمیه سادات؛ اسدی، مرضیه؛ اقصائی، هلن؛ هاشمی، سید حسین. (۱۳۹۷). مقایسه رویکردهای توسعه پایدار در ایران و سایر کشورها. *پژوهش‌های محیط زیست*، ۹(۱۷)، ۱۷-۲۴.
- ملکیان، اسفندیار؛ فخاری، حسین؛ جفایی رهنی، منیر. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر ویژگی‌های هیئت مدیره شرکت بر میزان گزارشگری زیست محیطی، اجتماعی و راهبری شرکتی. *دانش حسابداری*، ۱۰(۲)، ۷۷-۱۲۲.
- مومنی، فرشاد؛ کمال، الهام؛ محمدخان پور اردبیل، رقیه. (۱۳۹۶). بررسی وضعیت توسعه پایدار در ایران با استفاده از شاخص ردپای کربن. *فصلنامه اقتصاد محیط زیست و منابع طبیعی*، ۱(۱)، ۶۵-۹۳.



- یوسفی‌زاده، سحر؛ فخاری، حسین. (۱۴۰۲). تبیین ابعاد و مولفه‌های چارچوب گزارش پایداری با رویکرد دلفی فازی. *حسابداری و منافع اجتماعی*, ۱۳(۳), ۳۷-۶۲.
- یوسفی‌زاده، سحر. (۱۴۰۲). عوامل و محرک‌های داخل سازمانی موثر گزارشگری پایداری با رویکرد دلفی فازی. *پژوهش‌های معاصر در علوم مدیریت و حسابداری*, ۱۸(۵), ۱-۱۰.

## References

- Abdi, M; Kordestani, G; & Rezazadeh, J. (2020). Sustainability Reporting: Ratings of Drivers and Indicators. *Empirical Research in Accounting*, 10(2), 71-114. (In Persian)
- Ahmadzade, Y; Maranjory, M; Alikhani, R; & Taghipouryan, Y. (2022). Providing a Sustainability Reporting Framework based on Balancing Stakeholder Expectations and Company Capacity. *Financial Accounting and Auditing Research*, 14(56), 161-190. (In Persian)
- Akhtarshenas D, Khodamipour A, Pourheidari O. (2021) Development and evaluation of a model of implementation barriers, disclosure and standardization of corporate sustainability in Iran. *Journal of Value & behavioral Accounting*, 6(11), 217-249. (In Persian)
- Alotaibi, M. M. (2020). Determinants of sustainability disclosure of Saudi listed companies. *Journal of Economics and Sustainable Development*, 11(2), 83-97.
- Amoako, K. O; Amoako, I. O; Tuffour, J; & Marfo, E. O. (2022). Formal and informal sustainability reporting: An insight from a mining company's subsidiary in Ghana. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 20(5), 897-925.
- Arian poor, Arash, Hassas Yeganeh, Yahya, & Babajani, Jafar. (2019). Analysis of Social Sustainability Performance and its impact on the cost of equity in companies listed in Tehran Stock Exchange. *Journal of Monetary & Financial Economics*, 26 (new)(17), 155-195. (In Persian)
- Bebbington, J; & Larrinaga, C. (2024). The influence of Power's audit society in environmental and sustainability accounting. *Qualitative Research in Accounting & Management*, 21(1), 21-28.
- Buallay, A; & Al-Ajmi, J. (2019). The role of audit committee attributes in corporate sustainability reporting: Evidence from banks in the Gulf Cooperation Council. *Journal of Applied Accounting Research*. 21(2). 249-264.
- Carpenter, V. L; & Feroz, E. H. (2001). Institutional theory and accounting rule choice: an analysis of four US state governments' decisions to adopt generally accepted accounting principles. *Accounting, organizations and society*, 26(7-8), 565-596.

- Costa, J; Cancela, D; & Reis, J. (2021). Neverland or tomorrowland? Addressing (In) compatibility among the SDG pillars in Europe. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(22), 11858.
- Dhahri, S; & Omri, A. (2018). Entrepreneurship contribution to the three pillars of sustainable development: What does the evidence really say? *World Development*, 106, 64-77.
- Erin, O; Adegboye, A; & Bamigboye, O. A. (2022). Corporate governance and sustainability reporting quality: evidence from Nigeria. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 13(3), 680-707.
- Fakhari, H; Mehrabi, M; Yabloui Khamloui, M; and Ghasemi, A. (2014). Factors affecting corporate sustainability reporting, *the third international conference on applied research in management and accounting*, Tehran. (In Persian)
- Farisyi, S; Musadieg, M. A; Utami, H. N; & Damayanti, C. R. (2022). A systematic literature review: Determinants of Sustainability Reporting in developing countries. *Sustainability*, 14(16), 10222
- Farkhi, M; Gholami Jamkarani, R; Kashanipour, M; Mehrabanpour, M. R; & Maithami, H. (2020). Dimensions and key components of corporate sustainability reporting with an Islamic approach. *Knowledge of Islamic Economics*, 22(11), 173-190. (In Persian)
- Fisch, J. E. (2018). Making sustainability disclosure sustainable. *Geo. LJ*, 107, 923.
- Fukardi, R; & Moatev, M. (2017). Definition of the content of the sustainability report of Iran's National Company for Refining and Distribution of Petroleum Products: Application of Balanced Assessment Card and Dimetal Gray. *Industrial Management*, 9(4), 735-764. (In Persian)
- Gallego-Alvarez, I; and E. Ortas. 2016. Corporate environmental sustainability reporting in the context of national cultures: A quantile regression approach. *International Business Review*. 26 (2). 337-353.
- Gioki, Akbar, Gerkaz, Mansour, Safari Graili, Mehdi, Matofi, Alireza. (2023). Compilation and explanation of the model of effective factors of integrated organization. *Financial accounting and auditing research*, 15(58), 237-270. (In Persian)
- Hasan, A; Hussainey, K; & Aly, D. (2022). Determinants of sustainability reporting decision: evidence from Pakistan. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 12(1), 214-237.
- Herold, M. H. (2018). Demystifying the link between institutional theory and stakeholder theory in sustainability reporting. *Economics, Management and Sustainability*, 3(2), 6-19.
- Hosseini, M. J. (2019). The Sustainable Development In Article Fifty of Constitution of Islamic Republic of Iran. *Geography and Human Relationships*, 2(Supplement winter 2020), 1-7. (In Persian)

- Hosseini, S. A; ahmadi, S; & Seilsepoor, H. (2024). Investigating the Impact of Corporate Governance structures on Adoption, Quantity and Quality of Sustainability Reports: Using Systematic Review. *Empirical Studies in Financial Accounting*, (), -. (In Persian)
- Ibatova, A; Sitdikov, F & Klychova, G. (2018). Reporting in the area of sustainable development with information technology application. *Management Science Letters*, 8(7), 785-794.
- IFRS. (2021). *About the International Accounting Standards Board*. <https://www.ifrs.org/groups/international-sustainability-standards-board/>
- Jalili, A; & Jafari, M. (2021). "Success or failure in wealth creation" This is the main story. Strategic Goal Setting in Climate Change. *Iran Nature*, 6(3), 142-142. (In Persian)
- KMPG. (2021). *Unlock ESG opportunities to enhance trust, mitigate risk and create new value, starting now*. <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2021/11/sustainability-reporting-climatechange-issb.html>
- Kwarciańska, A. (2020). Reporting problems of corporate social responsibility. *Economics and Law*, 19(3), 523–532.
- Lee, K.-H; Herold, D. M; & Yu, A. (2016). Small and Medium Enterprises and Corporate Social Responsibility Practice: A Swedish Perspective. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 23(2), 88-99.
- Lozano, R. (2015). A holistic perspective on corporate sustainability drivers. *Corporate social responsibility and environmental management*, 22(1), 32-44.
- Mahmood, Z; Kouser, R; & Masud, M. A. K. (2019). An emerging economy perspective on corporate sustainability reporting – main actors' views on the current state of affairs in Pakistan. *Asian Journal of Sustainability and Social Responsibility*, 4(1), 1-31
- makky, T; Alavian petroody, S. S; Asadi, M; Aghsaei, H; & Hashemi, S. H. (2018). Comparison of Sustainable Development Approaches in Iran and Other Countries. *Environmental Researches*, 9(17), 17-24. (In Persian)
- Malekian, E; Fakhari, H; & Jafaei Rahni, M. (2019). Impact of Board of Directors' Characteristics on Environmental, Social, and Corporate Governance Reporting. *Journal of Accounting Knowledge*, 10(2), 77-112. (In Persian)
- Man, M; Bogeanu-Popa M-M. (2020). Impact of Non-Financial Information on Sustainable Reporting of Organisations' Performance: Case Study on the Companies Listed on the Bucharest Stock Exchange. *Sustainability*, 12(6), 2179.
- Masoumi, S. R; Saleh Nejad, H; & Zabihi Zarin Kalaei, A. (2018). Identifying the effective variables on the level of sustainability reporting of companies admitted to the Tehran Stock Exchange. *Audit knowledge*. 18(70): 195-221. (In Persian)

- Masum, M. H; Latiff, A. R. A; & Osman, M. N. H. (2020). Voluntary reporting, sustainable reporting and transition economy. *International Business and Accounting Research Journal*, 4(2), 81-88.
- Matoufi A. L; Golchoubi, M. (2018). The Effect of Family Ownership on Speed of Adjustment of Cash Holding: Evidence from Tehran Stock Exchange. *Journal of Financial Accounting Research*, 9(4), 61-82. (In Persian)
- Mohammadisadegh, S. (2020). Comparative Comparison of the Components of Sustainable Development and the Recognition of Citizenship Rights in Iran and Afghanistan. *Journal of Subcontinent Researches*, 12(38), 215-234. (In Persian)
- Momeni, F; Kamal, E; & MohammadKhanpour Ardebil, R. (2017). Assessment status of Sustainable Development in Iran Using Carbon Footprint Index. *Journal of Environmental and Natural Resource Economics*, 1(1), 65-93. (In Persian)
- Mostafaei, P; & Hosseini, S. A. (2021). Qualitative Content Analysis of Corporate Social Responsibility Reports with Emphasis on Social Stakeholders. *Empirical Research in Accounting*, 11(3), 79-112. (In Persian)
- Petrescu, A. G; Bilcan, F. R; Petrescu, M; Holban Oncioiu, I; Türkeş, M. C; & Căpuşneanu, S. (2020). Assessing the benefits of the sustainability reporting practices in the top Romanian companies. *Sustainability*, 12(8), 3470.
- Pourkhani Z. B; Mozafar, and Jahanshad, A. (2021). Provide a Model for Exposing Corporate Sustainability and Evaluating Factors Related to Its Organizing Legitimacy Theory. *Financial Accounting and Auditing Research*, 13(49), 177-204. (In Persian)
- Rostamizadeh, .. K; Doroudi, H; & Mohammadi, A. (2022). Presenting a Model for Identifying the Factors and Components of Sustainable Development in the Iron and Steel Industry by Fuzzy DEMATEL and Grounded Data Techniques. *Industrial Management Journal*, 13(3), 514-536. (In Persian)
- Ruiz-Blanco, S; Romero, S; & Fernandez-Feijoo, B. (2022). Green, blue or black, but washing—What company characteristics determine green washing? *Environment, Development and Sustainability*, 24(3), 4024-4045.
- Salehinia, M, & Tamradi, A. (1400). The effect of political communication on financing policies. *Financial Accounting Research Journal*, 11(2), 1-30. (In Persian)
- Sardianou, E; Staupoulou, A; Evangelinos, K; & Nikolaou, I. (2021). A materiality analysis framework to assess sustainable development goals of banking sector through sustainability reports. *Sustainable Production and Consumption*, 27, 1775-1793.
- Sisaye, S. (2021). The influence of non-governmental organizations (NGOs) on the development of voluntary sustainability accounting reporting rules. *Journal of Business and Socio-economic Development*, 1(1), 5-23.

- Tavares, M. D. C. D. C.; & Dias, A. P. (2018). *Theoretical Perspectives on Sustainability Reporting: A Literature Review*. Chapters.
- Tilling, Matthew V. (2004). Some Thoughts on Legitimacy Theory in Social and Environmental Accounting. *Social and Environmental Accountability Journal*, 24(2), 3-7.
- Whittingham, K. L; Earle, A. G; Leyva-de la Hiz, D. I; & Argiolas, A. (2023). The impact of the United Nations Sustainable Development Goals on corporate sustainability reporting. *BRQ Business Research Quarterly*, 26(1), 45-61.
- Yañez, P; Sinha, A; & Vásquez, M. (2019). Carbon footprint estimation in a university campus: Evaluation and insights. *Sustainability*, 12(1), 181-211.
- Yousefizadeh, S; & fakhari, H. (2023). Explaining Dimension and Components of Sustainability Reporting, with a fuzzy Delphi approach. *Journal of Accounting and Social Interests*, 13(3), 37-62. (In Persian)
- Yousefizadeh, Sahar. (2023). Factors and effective intra-organizational drivers of sustainability reporting with the fuzzy Delphi approach. *Contemporary researches in management and accounting sciences*, 18(5), 10-1. (In Persian)

## COPYRIGHTS



This is an open access article under the CC BY-NC-ND 4.0 license.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی  
پرتال جامع علوم انسانی